

SPRE UNITATE ÎN ACȚIUNE

NAȚIUNILE UNITE – REPUBLICA MOLDOVA

CADRU DE PARTENERIAT

2013 – 2017

PLAN DE ACȚIUNI

Prezentul Plan de Acțiuni a fost elaborat în baza priorităților naționale ale Republicii Moldova și prin consultări ale Echipei de Țară a ONU și Agențiilor nerezidente realizate cu Guvernul Republicii Moldova, societatea civilă și alte părți interesate și a fost semnat la data de 20 decembrie 2012. Guvernul Republicii Moldova și Agențiile ONU semnatare ale prezentului Plan de Acțiuni, menționate în continuare, se angajează să îl implementeze pe deplin.

Guvernul Republicii Moldova

E.S. DI Vlad Filat
Prim-ministrul Republicii Moldova

Echipa de Țară a ONU

Dna Nicola Harrington-Buhay
Coordonator Rezident al ONU

Organizații ale Sistemului ONU în Republica Moldova

Mr. Tony Alonzi, Reprezentant Adjunct Regional ECA,
Reprezentant FAO în Moldova

DI Mark Levin, Director al Oficiului Central
pentru Europa Centrală și de Est, ILO DWT

DI Claude Cahn
Consilier ONU pentru Drepturile Omului, OHCHR

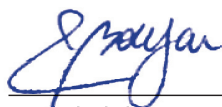
Dna Narine Sahakyan
Reprezentant Permanent Adjunct, UNDP

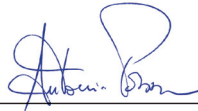
DI Peter Kessler
Reprezentant, UNHCR

Dna Damira Sartbaeva, Director,
Programul Regional pentru Europa
de Est și Asia Centrală, UN Women

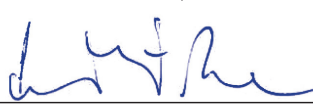
Dna Khalida Bouzar,
Director de Diviziune, IFAD

DI Antonio Polosa
Șef al Misiunii, OIM

Dna Gabriela Ionașcu
Coordonator de Țară, UNAIDS

DI Ian McFarlane
Director de Țară, UNFPA

Dna Alexandra Yuster
Reprezentant, UNICEF

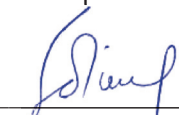

Dna Zsuzsanna Jakab
Director Regional, Oficiul Regional OMS

Agenții nerezidente

DI Manase Peter Salema
Director, Diviziunea pentru Europa, Departamentul pentru Cooperare Tehnică, IAEA

DI Renaud Sorieul
Secretar, UNCITRAL

Dna Zamira Eshmambetova
Director, Unitatea de Management a Programului UNECE

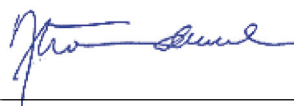
DI Dendev Badarch
Reprezentant UNESCO

Pentru UNODC: Dna Nicola Harrington-Buhay
Coordonator Rezident ONU și Reprezentant UNODC

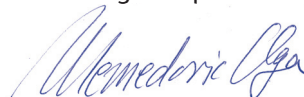
Dna Elena Boutrimova
Șef, Biroul pentru Europa de Est & Asia Centrală, ITC

Dna Manuela Tortora
Șef, Serviciul de Cooperare Tehnică, UNCTAD

DI Jan Dusik
Director Acțiuni și Reprezentant Regional, Biroul Regional pentru Europa, UNEP

Dna Olga Memedovic, Șef, Europa și Programul NSI, Biroul de Programe Regionale, Direcția Dezvoltare Programe și Cooperare Tehnică, UNIDO

CUPRINS

1. Parteneriat, valori și principii	1
2. Acțiunile programului și strategia de implementare	3
ACȚIUNILE PROGRAMULUI	3
REZULTATELE APROBATE PE SCURT	4
STRATEGII DE IMPLEMENTARE	6
3. Managementul programului și aranjamente cu privire la responsabilitate	7
ABORDAREA ARMONIZATĂ A TRANSFERURILOR ÎN NUMERAR (AATN)	8
4. Resurse și strategia de mobilizare a resurselor	9
FONDUL UNIC	9
CADRUL BUGETAR UNIC	9
CERINȚE REFERITOARE LA RESURSE	10
5. Vocea comună	11
6. Monitorizare și evaluare	12
MONITORIZARE	12
EVALUARE	12
MONITORIZARE ÎN BAZA ABORDĂRII ARMONIZATE A TRANSFERURILOR ÎN NUMERAR (AATN)	13
PLANUL DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE PENTRU PLANUL DE ACȚIUNI AL CADRULUI DE PARTENERIAT 2013-2017	13
7. Angajamentul Guvernului	15
AUTORIZAREA FONDULUI ȘI CERTIFICAREA CHELTUIELILOR (AFCC) ÎN CONTEXTUL AATN	15
8. Alte prevederi	16
Anexa 1: Prezentarea contractelor dintre Agențiile Sistemului ONU și Guvernul Republicii Moldova	17

ACRONIME

PLA	Planul de Lucru Anual
OSC	Organizații ale Societății Civile
AFCC	Autorizarea fondului și certificatul de cheltuieli
AATN	Abordarea armonizată a transferurilor în numerar
HIV/SIDA	Virusul imunodeficienței umane / Sindromul dobândit al deficienței imunitare
OIG	Organizație interguvernamentală
ONG	Organizație non-guvernamentală
SAI	Instituția Supremă de Audit
TB	Tuberculoză
UNPF	Cadrul de Parteneriat ONU- Republica Moldova

Echipa de Țară a ONU

FAO	Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură
IFAD	Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agriculturii
ILO	Organizația Internațională a Muncii
OHCHR	Oficiul Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului
OIM	Organizația Internațională pentru Migrație
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
UNAIDS	Programul Comun al Națiunilor Unite privind HIV/SIDA
UNESCO	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură
UNFPA	Fondul Națiunilor Unite pentru Populație
UNHCR	Înaltul Comisar al Națiunilor Unite pentru Refugiați
UNICEF	Fondul Națiunilor Unite pentru Copii
UN Women	Entitatea ONU pentru Egalitatea Genurilor și Abilitarea Femeii

Agențiile non-rezidente ale ONU

IAEA	Agenția Internațională pentru Energie Atomică
ITC	Centrul de Comerț Internațional
UNCITRAL	Comisia Națiunilor Unite pentru Dreptul Comercial Internațional
UNCTAD	Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare
UNECE	Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa
UNEP	Programul Națiunilor Unite pentru Mediu
UNIDO	Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială
UNODC	Biroul Națiunilor Unite de Combatere a Drogurilor și Criminalității

SUMAR EXECUTIV

Cadrul de Parteneriat ONU – Republica Moldova 2013-2017, semnat la 20 decembrie 2012, se bazează pe strategiile naționale și angajamentele internaționale ale Republicii Moldova și definește trei domenii de cooperare ONU: guvernarea democratică, justiția, egalitatea și drepturile omului; dezvoltarea umană și incluziunea socială; și mediul, schimbările climatice și gestionarea riscurilor de dezastre.

Prezentul Plan de Acțiuni transformă Cadrul de Parteneriat în practică, captând modul în care Agențiile ONU vor coopera cu parteneri naționali și internaționali pentru a armoniza, simplifica și spori coerența acțiunilor ONU. Acesta a fost elaborat împreună de Echipa de Țară a ONU și Guvernul Republicii Moldova și prin consultare extinsă cu alți parteneri. Toate aspectele Planului de Acțiuni relevă faptul că acesta aparține țării.

Prin acest Cadru, Guvernul Republicii Moldova se alătură altor peste 30 de guverne într-un efort de reformă globală a sistemului de dezvoltare ONU – „Spre unitate în acțiune”. Respectiva reformă a ONU s vizează transferul întregului potențial al diversității ONU în Republica Moldova într-un mod coerent, aprofundând astfel impactul suportului ONU și aducerea serviciilor mai aproape de oameni. Reforma se referă de asemenea la o orientare mai mare a ONU spre rezultate și o abilitate mai mare de a furniza soluții integrate provocărilor multi-sectoriale cu care se confruntă țara, în baza avantajelor și identităților comparative specifice ale Agențiilor ONU.

Principiul „Unității în acțiune” va ajuta de asemenea la maximizarea rolului specific pe care ONU îl poate juca datorită elementelor sale unice. Combinația mandatu-

lui normativ al ONU de stabilire a standardelor cu rolul său de dezvoltare a capacității poate ajuta Republica Moldova să transforme angajamentele internaționale într-o realitate pentru oamenii; imparțialitatea politică și rolul coordonator al ONU oferă o platformă legitimă pentru abordarea de către parteneri a subiectelor sensibile ale dezvoltării; și prezența universală a ONU permite accesul Republicii Moldova la rețelele și experiențele globale.

Prin Planul de Acțiuni, ONU aspiră să ofere expertiza sa tehnică colectivă pentru a servi mai bine Guvernul și constituenții naționali. Națiunile Unite se angajează să utilizeze și, după situație, să ajute la consolidarea sistemelor naționale, inclusiv monitorizarea și evaluarea la nivel de țară. Împărtășirea informațiilor actualizate referitoare la activitățile ONU și resursele financiare mobilizate pentru susținerea acestora vor îmbunătăți transparența și vor asigura un suport mai previzibil.

ONU va vorbi din ce în ce mai mult cu o voce comună, ajutând Guvernul să comunice rezultatele sale referitoare la dezvoltare și drepturile omului oamenilor față de care este responsabil, demonstrând prin aceasta modul în care intervențiile susținute de ONU afectează viețile oamenilor.

Agențiile ONU vor continua să urmărească armonizarea practicilor comerciale pentru a reduce costurile de exploatare și pentru a intensifica oferirea unui program eficient și eficace.

Împreună cu Guvernul, familia ONU se angajează să lucreze cu și în beneficiul oamenilor din Republica Moldova pentru a susține țara pe drumul ei spre a deveni o națiune modernă și prosperă.

1. PARTENERIAT, VALORI ȘI PRINCIPII

1. Cadrul de Parteneriat ONU – Republica Moldova „Spre unitate în acțiune” exprimă determinarea comună a Guvernului Republicii Moldova și Echipelor de Țară a ONU de a colabora pentru a aborda provocările naționale majore de dezvoltare și a realiza obiectivele de dezvoltare pe plan internațional și angajamentele referitoare la drepturile omului ale țării. Răspunzând unei solicitări a Guvernului Republicii Moldova, prezentul Plan de Acțiuni promovează angajamentul Sistemului ONU spre unitate în acțiune. Ca urmare a solicitării oficiale a Prim-ministrului de a tinde spre unitate în acțiune din partea Agențiilor ONU, Guvernul a reafirmat acest îndemn ca o opțiune preferată, deoarece sporește eficiența, îmbunătățește rezultatele, furnizează mai multă concentrare și transparență și, ceea ce este cel mai important, aduce serviciile mai aproape de oameni. Guvernul Republicii Moldova a afirmat că urmărește să implementeze bunele practici de la nivel global, întrucât există suficientă experiență în lume care să poată fi aplicată la nivel de țară. Guvernul Republicii Moldova va promova unitatea în acțiune ca o modalitate de a optimiza cooperarea cu ONU nu doar la nivel de țară, dar și pe plan regional și global.

2. Prezentul Plan de Acțiuni transformă angajamentele Cadrului de Parteneriat într-un acord între Guvern și toate Agențiile implicate ale Sistemului ONU.¹ Acesta stabilește modalitățile în care ONU susține angajamentele cheie ale Guvernului referitor la dezvoltare și reformă, și subliniază principii, strategii comune și abordări ale managementului pe care părțile le vor utiliza pentru a le realiza. Caracterul juridic obligatoriu al prezentului Plan de Acțiuni rezultă de asemenea din acordurile respective de cooperare și asistență de bază, care reprezintă fundamentul legal pentru relația dintre Guvernul Republicii Moldova și fiecare organizație semnatară a ONU.

3. Planul de Acțiuni este completat de planuri de lucru specifice programului, proiectului și documente de proiect, care sunt asociate cu mandatele Agențiilor Sistemului ONU.

4. Bazându-se pe prioritățile aprobate în Cadrul de Parteneriat și aliniind de asemenea activitatea Agențiilor Sistemului ONU la prioritățile naționale de dezvoltare, reflectate în Strategia Națională de Dezvoltare „Mol-

dova 2020”, strategiile naționale de sector și alte documente naționale strategice și planuri de acțiuni, Planul de Acțiuni susține tranziția Republicii Moldova către o națiune europeană modernă și prosperă, cu accent pe echitate și incluziune; realizarea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului și a obiectivelor de dezvoltare durabilă de după 2015 care le vor succeda; și îndeplinirea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, inclusiv drepturile economice, sociale, culturale, civile și politice. Dezvoltarea capacității naționale este un principiu cheie al activității ONU în susținerea prezentului Plan de Acțiuni. Consolidarea capacităților Republicii Moldova de a absorbi fonduri și implementa rigorile internaționale și europene va fi deosebit de importantă în contextul încheierii anticipate de către Guvernul Republicii Moldova a unui Acord de Asociere cu Uniunea Europeană.

5. Prezentul Plan de Acțiuni se bazează pe acorduri interguvernamentale, inclusiv valorile menționate în Carta ONU de a promova „standarde superioare de viață, ocupare completă a forței de muncă și condițiile economice și sociale favorabile progresului și dezvoltării; soluții la problemele internaționale economice, sociale, de sănătate și cele aferente; cooperare internațională culturală și educațională; respect universal pentru drepturile omului și exercitarea drepturilor umane și a libertăților fundamentale pentru toți cetățenii fără nici o deosebire pe criterii de rasă, sex, limbă sau religie”. Planul de Acțiuni se bazează de asemenea pe principiile Declarației Universale a Drepturilor Omului, potrivit căreia „recunoașterea demnității inerente și a drepturilor egale și inalienabile ale tuturor membrilor familiei umane este baza libertății, justiției și păcii în lume”. Mai mult, acesta reflectă valorile din Declarația Mileniului a ONU din anul 2000 ca fiind esențiale pentru relațiile internaționale din secolul 21: libertate, egalitate, solidaritate, toleranță, respect pentru mediu și responsabilitate comună.

6. Prezentul Plan de Acțiuni adoptă și include principiile Declarației de la Paris privind Eficacitatea Asistenței pentru Dezvoltare, Agendei de Acțiune de la Accra și Documentului final privind Parteneriatul de la Busan. Aceste valori au fost adaptate la nivel de țară prin Principiile de Parteneriat ale Moldovei și Planul lor de Implementare, și au fost stabilite pentru Grupul de

¹ Pe tot parcursul prezentului Plan de Acțiuni, agențiile specializate, fondurile și programele ONU, departamentele Secretariatului ONU, alte entități ONU și Organizația Internațională pentru Migrație sunt denumite împreună Agențiile Sistemului ONU.

Dezvoltare ONU de Documentul referitor la rezultatele Conferinței la nivel înalt privind „Unitatea în acțiune” de la Tirana din iunie 2012, „Organizația Națiunilor Unite pe care ne-o dorim – angajamentul nostru pentru a merge mai departe”. Revizuirea Comprehensivă Cvadrienală ale Politicilor cu privire la activitățile operaționale ale ONU pentru dezvoltare în 2012 furnizează principiile directoare suplimentare.

7. Principiile de bază ale cooperării dintre Republica Moldova și ONU se axează pe eficiență și utilizarea maximă a avantajelor comparative. La nivel de țară, ONU se angajează să plaseze prioritățile naționale și proprietatea Guvernului în centrul eforturilor sale și să intensifice suplimentar colaborarea cu Guvernul prin intermediul Coordonatorului Rezident ONU și a Echipei de Țară a ONU consolidate; o aliniere mai bună a Sistemului ONU la prioritățile naționale; utilizarea sporită a sistemelor naționale; sinergii programatice intensificate între acțiunile Echipei ONU și înglobarea sporită a chestiunilor cu aplicabilitate generală; comunicarea din cu o voce comună și acționând ca un întreg; costuri reduse ale tranzacțiilor pentru parteneri; costuri reduse ale tranzacțiilor interne, pentru a concentra mai bine resursele pentru prioritățile aprobate; eficiență sporită prin procese de operațiuni armonizate la nivel de țară; și flexibilitate mai mare pentru Guvern prin Fondul Unic, acolo unde acesta este aplicabil – cu o destinație clară în contextul principiului „Unitate în acțiune” și indicatori pentru a măsura progresul.

8. Părțile la acest acord s-au angajat vizavi de o abordare bazată pe drepturile omului, inclusiv egalitatea de gen, și o focusare pe cei mai vulnerabili și marginalizați; inclusiv integrarea dimensiunii mediului durabil pe tot parcursul acțiunilor lor.

9. Planul de Acțiuni răspunde recomandărilor și lecțiilor învățate din Evaluarea independentă a Cadrului anterior de Asistență pentru Dezvoltare ONU – Republica Moldova 2007-2012² și se inspiră din constatările și concluziile evaluării globale independente și a lecțiilor învățate din procesul „Unitate în acțiune”. Acesta a fost elaborat într-un mod participativ de Echipa de Țară a ONU, agențiile nerezidente, Guvern, societatea civilă și alți parteneri.

10. Prin prezentul Plan de Acțiuni, Guvernul își face cunoscută intenția de a colabora și de a utiliza exper-

tiza și asistența Sistemului ONU în scopul realizării priorităților naționale de dezvoltare, formulate în Cadrul de Parteneriat ONU – Republica Moldova și prezentul Plan de Acțiuni. Guvernul se angajează să își orienteze resursele, deciziile referitoare la politici și mecanismele naționale de coordonare și monitorizare în direcția realizării progresive a rezultatelor menționate în prezentul Plan de Acțiuni, pentru care contează pe suportul ONU.

11. ONU se angajează să susțină Guvernul în eforturile sale prin cooperare tehnică și resurse umane și financiare. ONU se angajează să consolideze interacțiunea sa cu societatea civilă, după situație, să susțină progresul și să fortifice sustenabilitatea succesului obținut în exercitarea drepturilor și evenimentele cheie realizate prin prezentul Plan de Acțiuni. ONU va accentua cooperarea sa cu sectorul privat, în conformitate cu principiile responsabilității sociale corporative ale Pactului Global. În spiritul eficacității dezvoltării, ONU s-a angajat să ajute la consolidarea capacităților naționale pentru implementare, coordonare și monitorizare și să susțină asigurarea sustenabilității rezultatelor. Mai mult, ONU s-a angajat să consolideze capacitatea sa de răspuns față de Guvern, partenerii de dezvoltare și societatea civilă prin Consiliile naționale de Coordonare Sectorială, care oferă un mecanism cheie pentru dialog, coordonare și coerență.

12. Expertiza colectivă a Sistemului ONU cuprinde o gamă largă de arii tematice. Unificându-și forțele, ONU aspiră să sporească impactul activității sale și să creeze o platformă comună pentru ca Guvernul să acceseze expertiza la nivelul Sistemului ONU, inclusiv cea a agențiilor nerezidente. Echipa de Țară a ONU este formată în prezent din 15 entități: FAO, IFAD, ILO, OIM, OHCHR, UNAIDS, PNUD, UNFPA, UNHCR, UNICEF, UN Women, și OMS; Banca Mondială și FMI ca Instituții Financiare Internaționale; și UNESCO în calitate de agenție nerezidentă. Celelalte agenții nerezidente care participă la Planul de Acțiuni sunt IAEA, ITC, UNCITRAL, UNCTAD, UNECE, UNEP, UNIDO și UNODC.

13. Coordonatorul Rezident al ONU este reprezentantul desemnat al Secretarului General al ONU în Republica Moldova și liderul Echipei de Țară a ONU, având un rol central în coordonarea activităților operaționale pentru dezvoltare ale ONU.

² - Încurajarea conducerii din partea Guvernului și, recunoscând importanța societății civile în promovarea dezvoltării și drepturilor omului, încurajarea unui parteneriat mai activ cu societatea civilă.

- Consolidarea coerenței și unității ONU în susținerea priorităților naționale de dezvoltare și creșterea numărului de programe comune și altor forme de colaborare între Agențiile Sistemului ONU, cum ar fi activități de advocacy comune și schimb de informații.

- Efectuarea de ajustări strategice în anticiparea integrării europene a Republicii Moldova.

14. Fiecare conducător ONU de agenție este reprezentantul desemnat al Conducătorului său Executiv și este responsabil față de organul său de guvernare și guvernul gazdă pentru îndeplinirea mandatului organizației respective, în directă legătură cu Guvernul Republicii Moldova și alți constituenți relevanți și în strânsă coordonare cu Echipa de Țară a ONU.

15. Agențiile Sistemului ONU din Moldova cooperează strâns prin Echipa de Țară a ONU, inclusiv în mecanismele naționale de coordonare, și s-au angajat să intensifice sinergiile de programe, să furnizeze consiliere coerentă referitoare la politici și să reducă costurile tranzacțiilor pentru a susține realizarea rezultatelor aprobate.

16. Guvernul Republicii Moldova recunoaște valoarea acestui parteneriat în contextul punctelor forte

specifice și particularității ONU, care își au originea în universalitatea sa și accesul la expertiza globală; prezența națională puternică și capacitatea de a combina intervențiile la nivele naționale și locale; și imparțialitatea, furnizând o platformă pentru a reuni partenerii în jurul subiectelor legate de dezvoltare, adesea sensibile. Punctele forte ale ONU își au de asemenea originea în capacitatea sa de a susține Guvernul în implementarea de către acesta a standardelor internaționale, în special a Declarației Mileniului, Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului și documentelor internaționale privind drepturile omului și altor angajamente normative internaționale dobândite de Guvernul Republicii Moldova; și capacitatea sa de a furniza o dezvoltare a capacității flexibilă, rapidă și bazată pe rezultate la toate nivelele, într-un cadru de proprietate națională, inclusiv capacitatea de a răspunde la urgențe în timp util.

2. ACȚIUNILE PROGRAMULUI ȘI STRATEGIA DE IMPLEMENTARE

ACȚIUNILE PROGRAMULUI

17. Rolul ONU în Moldova este să susțină autoritățile naționale în realizarea obiectivelor lor în domeniul dezvoltării. Rezultatele și produsele din prezentul Plan de Acțiuni sunt mai întâi de toate rezultatele țării, la a căror realizare ONU se angajează să contribuie. Activitatea ONU în baza prezentului Plan de Acțiuni cuprinde întreg teritoriul Republicii Moldova.

18. Așa cum s-a convenit cu Guvernul Republicii Moldova în Cadrul de Parteneriat, prezentul Plan de Acțiuni se concentrează pe trei piloni tematici amplii: guvernarea democratică, justiția, egalitatea și drepturile omului; dezvoltarea umană și incluziunea socială; și mediul, schimbările climatice și gestionarea riscurilor de dezaastre. Rezultatele prezentului Plan de Acțiuni, detaliate în tabelul prezentat în continuare și în *Matricea rezultatelor*, vor fi realizate sub conducerea Guvernului și împreună cu parteneri naționali și internaționali.

19. La fel cum subliniază Programul de Activitate al Guvernului 2011-2014, integrarea europeană este o prioritate fundamentală a politicilor interne și externe. Cooperarea ONU-Moldova în baza Pilonului 1 al prezentului Plan de Acțiuni, axat pe guvernarea de-

mocratică, justiție, egalitate și drepturile omului, va susține realizarea reformelor profunde ale instituțiilor publice pentru a crea un cadru eficient, funcțional și durabil al statului, guvernat de lege și angajat să furnizeze cetățenilor servicii de calitate; realizarea transformării guvernării și obținerea unei performanțe mai bune a instituțiilor publice; și reducerea birocrăției și desconcentrarea serviciilor publice. Mai mult, cooperarea ONU-Moldova prin prezentul Plan de Acțiuni va susține implementarea Strategiei de Descentralizare a Guvernului. Acesta va contribui de asemenea la atingerea obiectivelor Planului de Activitate al Guvernului de a consolida mecanismele de protecție a statului de drept și drepturilor omului și va susține obiectivul programului „Moldova 2020” de a promova un sistem de justiție echitabil și necorupt.

20. Sărăcia și lipsa accesului la educație de calitate, servicii de sănătate de calitate, servicii publice decente și lipsa oportunităților de angajare și economice sunt considerate în continuare provocări majore, împreună cu dezvoltarea regională. Cooperarea ONU-Moldova în baza Pilonului 2 al prezentului Plan de Acțiuni, axat pe dezvoltarea umană și incluziunea socială, va răspunde acestor priorități naționale, elaborate supli-

mentar în programul „Moldova 2020”, strategii sectoriale naționale, programe naționale, sarcini naționale asociate Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului privind sărăcia, educația, sănătatea și egalitatea de gen, tratate internaționale și regionale și angajamente aferente și diverse documente dintre Uniunea Europeană - Republica Moldova.

21. Cooperarea ONU-Moldova în baza Pilonului 3 al prezentului Plan de Acțiune, axată pe mediu, schimbările climatice și gestionarea riscurilor de dezastre, va aborda prioritățile Programului de Activitate al Guvernului 2011-2014 și programelor ulterioare pentru a crea un cadru legal și instituțional adecvat pentru protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale; reducerea degradării mediului și a impacturilor negative

ale activităților economice; îmbunătățirea accesului la informare, educația și conștientizarea / conduita referitoare la mediu; dezvoltarea agriculturii și reducerea dependenței sale de factori climatici adversi; și stoparea degradării resurselor solului prin dezvoltarea și extinderea sistemului de ameliorare a solului. Mai mult, va fi oferit suport pentru realizarea obiectivelor Planului de Activitate al Guvernului cu privire la energie, precum și reducerea riscurilor și protecția împotriva dezastrelor și realizarea sarcinilor naționale asociate Obiectivului de Dezvoltare ale Mileniului privind mediul și Cadrului de Acțiune Hyogo 2005-2015 pentru a edifica rezistența națiunilor și comunităților la dezastre.

22. Principalele riscuri, ipoteze și rolurile partenerilor cheie în realizarea rezultatelor aprobate sunt detaliate în documentul Cadrul de Parteneriat.

REZULTATELE APROBATE PE SCURT

Pilonul 1: Guvernarea democratică, justiția, egalitatea și drepturile omului	Pilonul 2: Dezvoltarea capitalului uman și incluziunea socială	Pilonul 3: Mediul, schimbările climatice și gestionarea riscurilor dezastrelor
Rezultatul 1.1: Transparență sporită, răspunderea și eficiența autorităților publice centrale și locale. Produsul 1.1.1 – Un sistem modernizat al administrației publice este în măsură să dezvolte, efectiv și eficient, bugetarea, implementarea și monitorizarea politicilor bazate pe date în sprijinul priorităților naționale ale țării și a obiectivelor de integrare europeană. Produsul 1.1.2 – Parlamentul și Comisia Electorală Centrală sunt mai consolidate să-și exercite funcțiile, inclusiv pentru a asigura respectarea drepturilor omului și egalitatea de gen. Produsul 1.1.3 – Autoritățile publice locale au capacități sporite de a-și exercita funcțiile și de a planifica, furniza și monitoriza mai bine serviciile, în conformitate cu politicile de descentralizare.	Rezultatul 2.1: Populația are acces la dezvoltarea regională durabilă, oportunități economice - inovație și, în special, agricultură - și muncă decentă. Produsul 2.1.1 – Guvernul și instituțiile publice relevante și sectorul privat au capacități sporite pentru a extinde oportunitățile economice și pentru a asigura o mai bună utilizare a potențialului Republicii Moldova în inovații și export. Produsul 2.1.2 – Autoritățile publice locale și partenerii de dezvoltare din regiunile Nord, Centru, Sud, Chișinău, UTA Găgăuzia și regiunea transnistreană a țării au capacități sporite să asigure accesul echitabil la servicii de calitate. Produsul 2.1.3 – Întreprinderile mici și mijlocii și întreprinzătorii potențiali au acces sporit la infrastructura de afaceri și servicii financiare, inclusiv agricultură și mediul de afaceri din industria agroalimentară. Produsul 2.1.4 – Guvernul și partenerii sociali sunt mai capabili să promoveze munca decentă și oportunitățile de angajare, în special pentru grupurile vulnerabile.	Rezultatul 3.1: O gestionare mai bună a mediului cu un grad mai înalt de conformitate cu standardele internaționale și regionale. Produsul 3.1.1 – Instituțiile naționale sunt capabile să aplice capacitatea lor de reglementare, organizatorică și tehnică pentru a integra aspectul de mediu și managementul resurselor naturale în norme, politici, programe și bugete. Produsul 3.1.2 – Autoritățile de mediu, sectorul privat și societatea civilă sunt mai capabile să elaboreze, să implementeze și să respecte legislația, politicile, programele / bugetele de mediu într-un mod responsabil, transparent și participativ.

Rezultatul 1.2: Actorii din sectorul justiției sunt în mai mare măsură capabili să promoveze accesul la justiție și să protejeze statul de drept în conformitate cu angajamentele internaționale. Produsul 1.2.1. – Sistemul judecătoresc și-a sporit capacitatea de a emite decizii consistente, independente, în conformitate cu legislația și standardele internaționale Produsul 1.2.2 – Autoritățile de asigurare a ordinii de drept sunt mai consolidate să asigure respectarea drepturilor fundamentale ale tuturor părților în procedurile penale. Produsul 1.2.3 – Persoanele fizice, inclusiv cele mai vulnerabile, beneficiază de un acces mai bun la proceduri de calitate pentru soluționarea litigiilor din justiție și asigurarea unei soluționări eficiente. Produsul 1.2.4 – Autoritățile organelor de poliție, procuratură, justiție și sănătate protejează mai bine drepturile fundamentale ale persoanelor aflate în detenție Rezultatul 1.3: Organele de stat și alți actori promovează în mod eficient și protejează drepturile omului, egalitatea de gen și non-discriminarea, cu o atenție deosebită față de persoanele marginalizate și vulnerabile. Produsul 1.3.1 – Autoritățile publice competente exercită supravegherea îmbunătățită a punerii în aplicare a recomandărilor internaționale în domeniul drepturilor omului. Produsul 1.3.2 – Autoritățile publice competente sunt mai în măsură capabile să integreze drepturile omului și egalitatea de gen în toate strategiile și politicile naționale cheie și implementare a acestora, inclusiv în planificarea bugetului. Produsul 1.3.3 – Capacitatea mai bună ale femeilor și bărbaților din grupurile vulnerabile, inclusiv ale copiilor, să solicite și să-și apere drepturile.	Rezultatul 2.2: Populația se bucură de un acces echitabil la servicii publice de ocrotire a sănătății și servicii de sănătate de calitate și protecție împotriva riscurilor financiare. Produsul 2.2.1 – Adolescenții și tinerii posedă cunoștințe și abilități sporite, corespunzătoare vârstei, pentru a adopta conduite ce țin de un mod de viață sănătos și sensibil la aspectele de gen. Produsul 2.2.2 – Partenerii naționali posedă capacități sporite de a asigura accesul echitabil la servicii de prevenire, diagnosticare, tratament și îngrijire pentru HIV și TB a populațiilor-cheie. Produsul 2.2.3 – Sectorul public și privat posedă capacități sporite de a adresa bolile necomunicabile și a creat medii îmbunătățite care ar permite alegeri sănătoase pentru gestionarea factorilor cheie de risc. Produsul 2.2.4 – Furnizorii de servicii medicale și de sănătate publică, în special la nivel de asistență medicală primară, au o capacitate sporită de a asigura accesul echitabil la servicii integrate de calitate de sănătate, medicamentelor și vaccinurilor, cu accent pe populațiile vulnerabile, inclusiv în domeniul sănătății reproductivă, sănătății mamei și copilului și imunizării. Produsul 2.2.5 – Populația, inclusiv persoanele cele mai marginalizate, sunt capabili să-și revendice dreptul la sănătate, solicită servicii de sănătate și acționează în mod responsabil pentru a-și îmbunătăți sănătatea. Rezultatul 2.3: Toți copiii și tinerii se bucură de un acces echitabil și continuu la un sistem educațional relevant și de calitate. Produsul 2.3.1 - Autoritățile de toate nivelurile, constituenții și îngrijitorii sporesc incluziunea, înscrierea și retenția tuturor copiilor și adolescenților, în special a celor vulnerabili. în instituțiile preșcolare și școlile generale.	Rezultatul 3.2: Politicile naționale și capacitățile consolidate permit o rezistență sporită la dezastre climatice, împreună cu o dezvoltare economică și un consum durabil bazat pe emisii scăzute. Produsul 3.2.1 – Sectorul public și privat, și consumatorii individuali schimbă modelele de producție și consum către eficiența sporită a energiei și resurselor și utilizarea de energie regenerabilă . Produsul 3.2.2 - Politici, mecanisme și capacități consolidate la toate nivelurile pentru managementul riscului de dezastre și adaptarea la schimbările climatice.
---	--	--

Rezultatul 1.4: Societatea civilă și mass-media monitorizează și promovează mai bine drepturile omului, egalitatea, guvernarea democratică și statul de drept. Produsul 1.4.1 - Capacitatea societății civile în domeniul drepturilor omului și legii privind egalitatea, guvernarea democratică și standardele statului de drept, precum și capacitatea sa de a acționa în cadrul și de a influența procesele de politici, este în mod evident consolidată. Produsul 1.4.2 - Mass-media, inclusiv platformele de social media, relatează mai frecvent și mai calitativ subiecte privind drepturile omului și egalitatea, și sunt în măsură să integreze drepturile omului în reportaje media.	Produsul 2.3.2 – Autoritățile din domeniul educației de la toate nivelurile au capacitatea tehnică de a aplica noi standarde de educație de calitate și mecanisme pentru îmbunătățirea competențelor de predare, mediului de învățare și a rezultatelor învățării de o manieră care să reducă disparitățile. Rezultatul 2.4: Populația se bucură de un acces echitabil la un sistem de protecție socială îmbunătățit. Produsul 2.4.1 – Sistemul de protecție socială oferă servicii în mod continuu, cu o atenție specială pentru persoanele și grupurile care se confruntă cu dificultăți în exercitarea drepturilor fundamentale, și previne și abordează violența, exploatarea și separarea familiei. Produsul 2.4.2 – Titularii de drepturi din grupurile cele mai vulnerabile sau excluse social sunt abilitați într-o măsură mai mare să acceseze în practică serviciile necesare pentru realizarea drepturilor sociale	
--	--	--

STRATEGII DE IMPLEMENTARE

23. Elaborarea și implementarea programului pentru obținerea rezultatelor și produselor convenite vor fie efectuate împreună de Guvernul Republicii Moldova, Agențiile respective ale Sistemului ONU și alți parteneri.

24. Sistemul ONU va coopera cu Guvernul Republicii Moldova prin consiliile sale relevante naționale, grupurile operative și mecanisme similare pentru a înregistra progrese în obținerea rezultatelor din prezentul Plan de Acțiuni.

25. ONU se angajează să extindă impactul său asupra țării prin convergența acțiunilor sale. Împreună cu Guvernul, ONU tinde să utilizeze o gamă de modalități de implementare în funcție de circumstanțele date:

- (a) Utilizarea experienței existente din programele comune³ și examinarea proactivă de oportunități pentru dezvoltarea de noi programe comune cu participarea câtorva Agenții ale Sistemului ONU, în cazurile în care acestea adaugă valoare, agențiile sunt

capabile și în domenii în care coordonarea mai apropiată conduce la un impact mai mare, cum ar fi statistica, dezvoltarea locală, drepturile omului și abilitarea femeilor;

- (b) Creșterea impactului programelor separate ale agențiilor prin coordonarea crescută a acțiunilor de program;
- (c) Identificarea proactivă a oportunităților la nivelul intervențiilor ONU de a utiliza expertiza mai amplă disponibilă la nivelul Sistemului ONU;
- (d) Coordonarea apropiată a activităților, mai ales în cazul în care agențiile participante sunt co-situate în comunități la nivel local, oferind ocazia de a furniza un impact colectiv care este mai mare decât suma părților;
- (e) Cooperarea strânsă, mai ales atunci când Agențiile Sistemului ONU sunt co-situate în aceleași ministere, agenții și sectoare guvernamentale, răspunzând pe cât posibil cu o abordare mai programatică; și

³ Evaluarea Cadrului ONU de Asistență pentru Dezvoltare 2007-2012 a relevat că Echipa de Țară a ONU a avut o experiență favorabilă legată de programele comune care au demonstrat beneficiile coerenței între agenții, valoarea activităților de colaborare, utilizarea eficientă a unei platforme și a resurselor programatice comune, eficiența costurilor și executarea acțiunilor pilot la scară largă.

- (f) Asigurarea faptului că fiecare Agenție a Sistemului ONU face eforturi proactive pentru a profita de expertiza și eforturile altor Agenții ale Sistemului ONU.

26. Recunoscând contextul de dezvoltare dinamic, emergența de succes a Republicii Moldova în calitate de țară cu venit mediu jos, și progresul înregistrat în atingerea obiectivelor sale de integrare în Uniunea Europeană, Guvernul Republicii Moldova și ONU aspiră să promoveze progresul către rezultatele aprobate prin susținerea evoluțiilor pozitive în adoptarea politicilor bazate pe evidențe, inclusiv prin recomandările coerente referitoare la politici furnizate de Agențiile ONU,

reflectând diversitatea și experiența pe care Agențiile Sistemului ONU le oferă. Un alt obiectiv cheie este promovarea transferului continuu al modalităților de cooperare dintre Guvern și Sistemul ONU către suportul în baza programului.

27. În implementarea acestui parteneriat, Guvernul și ONU convin asupra faptului că sistemele naționale de coordonare, implementare și monitorizare și evaluare vor fi utilizate sistematic, inclusiv Consiliile de Coordonare Sectorială, grupurile de lucru privind reformele sectoriale și alte mecanisme similare. ONU se angajează să susțină dezvoltarea capacității suplimentare a acestor sisteme după situație, în cadrul acestui acord.

3. MANAGEMENTUL PROGRAMULUI ȘI ARANJAMENTE CU PRIVIRE LA RESPONSABILITATE

28. Conducerea exercitată de către Guvern este de extremă importanță pentru implementarea cu succes a Cadrului de Parteneriat. Prezentul Plan de Acțiuni este prin urmare executat cu o supraveghere la nivel înalt de Consiliul Comun de Parteneriat. Consiliul Comun de Parteneriat este mecanismul cheie la nivel național pentru schimbul de opinii între Guvern și partenerii de dezvoltare și pentru monitorizarea planurilor strategice și asistența externă.

29. Prezentul Plan de Acțiuni este implementat sub coordonarea generală a Cancelariei de Stat. Cancelaria de Stat, condusă de Secretarul General al Guvernului, este autoritatea națională de coordonare a asistenței străine. Ca atare, este responsabilă atât de planificarea, monitorizarea și evaluarea generală a asistenței străine; cât și de asigurarea transparenței sale.

30. Mai mult, prezentul Plan de Acțiuni este executat cu implicarea activă a ministerelor relevante și mecanismelor societății civile, cum ar fi Consiliul Național pentru Participare. Echipa de Țară a ONU, condusă de Coordonatorul Rezident al ONU, care se angajează să acorde suportul său deplin, luând în considerare liderismul Agențiilor Sistemului ONU în anumite rezultate din Cadrului de Parteneriat, conform mandatelor specifice ale agențiilor.

31. Contribuțiile agențiilor la Planul de Acțiuni sunt detaliate în Cadrul Bugetar Unic din Anexa la Planul de Acțiuni. Acest cadru vizează îmbunătățirea trans-

parenței și predictibilității activității ONU în Moldova. Cadrul Bugetar Unic este actualizat anual.

32. Ministerele din cadrul Guvernului, ONG-urile și Agențiile Sistemului ONU implementează activități de program. Planul de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat este operaționalizat prin planurile de lucru anuale și / sau documentele de proiect care cuprind acțiunile Guvernului și partenerilor în obținerea rezultatelor aprobate pentru susținerea financiară și / sau tehnică de către ONU.

33. Planurile de lucru anuale fac parte dintr-un un acord între Agențiile Sistemului ONU și fiecare entitate parteneră privind utilizarea resurselor. Părțile la prezentul Plan de Acțiuni intenționează să utilizeze documentele minim necesare, și anume Planul de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat semnat și planurile de lucru anuale / documentele de proiect semnate pentru implementarea inițiativelor de program.

34. Agențiile Sistemului ONU asigură coerența programului lor și susținerea politicilor, armonizarea cu partenerii externi și alinierea la prioritățile naționale prin participarea lor sistematică la Consiliile de Coordonare Sectorială. ONU va susține Consiliile de Coordonare Sectorială pentru ca acestea să fie mai active și eficiente și le încurajează să promoveze incluziunea partenerilor societății civile. În cazurile în care Consiliile de Coordonare Sectorială nu se reunesc încă într-un sector specific relevant pentru mandatul Națiunilor Unite,

ONU va susține Guvernul pentru a convoca o astfel de reunire operațională, inclusiv cu activități de dezvoltare a capacității pentru funcția de secretariat. Consiliile de Coordonare Sectorială sunt organisme consultative ce activează la nivel național cu obiectivul de a identifica domeniile prioritare pentru asistență externă, a dezvolta și îmbunătăți strategiile de sector și planurile de acțiune și a monitoriza asistența externă pentru a asigura obținerea rezultatelor în dezvoltarea țării.

35. La nivel intern, pentru a realiza un impact mai mare al dezvoltării și a reduce costurile legate de tranzacții pentru partenerii săi, ONU se organizează în jurul unor Grupuri de Lucru tematice cu implicarea partenerilor naționali și sub îndrumarea generală a Coordonatorului Rezident al ONU și Echipei de Țară a ONU. Grupurile de Lucru tematice vor fi utilizate pentru a coordona mesajele și acțiunile ONU.

36. Grupul tehnic însărcinat cu monitorizarea și evaluarea, Grupul de Comunicare al ONU și Echipa de Management al Operațiunilor oferă suport suplimentar pentru obținerea rezultatelor prin planificarea și implementarea Planului de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat.

37. ONU s-a angajat să îmbunătățească eficiența sa și să reducă costurile prin armonizarea practicilor de management oriunde acest lucru este posibil. O strategie ONU privind operațiunile de management prezintă viziunea pe termen mediu a Echipei de Țară a ONU și rezultatele dorite privind creșterea eficienței costurilor și calității proceselor operațiunilor ONU.

38. Fiecare Agenție ONU este exclusiv supusă procedurilor de audit intern și extern prevăzute în regulamentele, normele și procedurile financiare ale fiecărei organizații. În cazul în care se utilizează Abordarea Armonizată a Transferului în Numerar (AATN), aceasta va face obiectul procedurilor AATN standard.

ABORDAREA ARMONIZATĂ A TRANSFERURILOR ÎN NUMERAR (AATN)

39. Agențiile Sistemului ONU care sunt în poziția de a realiza acest lucru se angajează să avanseze AATN. Transferurile de numerar pentru activități detaliate în Planurile de Lucru Anuale (PLA) se pot realiza de către Agențiile Sistemului ONU, folosind următoarele modalități:

- i. Numerar transferat la trezorerie pentru trimiterea la Partenerul de Implementare:

- a. Înainte de începerea activităților (transfer direct de numerar), sau

- b. După finalizarea activităților (rambursare).

- ii. Plata directă către furnizori sau terțe persoane pentru obligațiile asumate de Partenerii de Implementare în baza solicitărilor semnate de oficialul desemnat al Partenerului de Implementare.

- iii. Plăți directe către furnizori sau terțe persoane pentru obligațiile asumate de Agențiile Sistemului ONU în susținerea activităților convenite cu Partenerii de Implementare.

40. În cazul în care transferurile de numerar este efectuat către trezorerie, trezoreria va transfera numerarul respectiv imediat Partenerului de Implementare.

41. Transferurile directe de numerar vor fi solicitate și eliberate pentru perioade de implementare a programului care nu vor depăși trei luni. Rambursările cheltuielilor autorizate anterior se vor solicita și elibera trimestrial sau după finalizarea activităților. Agențiile Sistemului ONU nu vor fi obligate să ramburseze cheltuielile efectuate de către Partenerul de Implementare peste sumele autorizate.

42. După finalizarea oricărei activități, orice sold al fondurilor va fi refinanțat sau programat prin acord reciproc între Partenerul de Implementare și Agențiile Sistemului ONU.

43. Modalitățile de transfer de numerar, mărimea plăților, obiectul și frecvența activităților de asigurare pot depinde de concluziile unei analize a capacității managementului financiar public, în cazul unui Partener de Implementare Guvernamental, și ale unei evaluări a capacității managementului financiar al Partenerului de Implementare non-ONU. Un consultant calificat, cum ar fi o firmă de contabilitate publică, selectată de Agențiile Sistemului ONU, poate administra o astfel de evaluare cu participarea Partenerului de Implementare. Partenerul de Implementare poate participa la selecția consultantului.

44. Modalitățile de transfer de numerar, mărimea plăților, obiectul și frecvența activităților de asigurare pot fi modificate în cursul implementării programului în baza concluziilor monitorizării programului, monitorizării și raportării cheltuielilor și verificărilor contabile.

4. RESURSE ȘI STRATEGIA DE MOBILIZARE A RESURSELOR

45. Entitățile ONU trebuie percepute în principal mai degrabă ca furnizori de cooperare tehnică decât ca finanțatori *per se*. Cerințele referitoare la resursele Planului de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat sunt respectate prin resurse regulate / principale sau evaluate ale organizațiilor ONU; resurse secundare sau extra-bugetare din surse bilaterale; resurse secundare sau extra-bugetare din surse multilaterale; resurse secundare sau extra-bugetare din surse private; repartizare a costurilor cu Guvernul; și contribuții comunitare.

46. În cazul resurselor secundare sau extrabugetare, Guvernul susține eforturile Sistemului ONU de a colecta fondurile necesare pentru a furniza rezultatele dezvoltării menționate în prezentul Plan de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat și cooperează cu Agențiile Sistemului ONU, inclusiv: mobilizarea partenerilor de dezvoltare dincolo de ONU pentru susținerea acțiunilor Guvernului și societății civile care contribuie la realizarea rezultatelor Planului de Acțiuni; încurajarea eventualilor parteneri să pună la dispoziția Agențiilor Sistemului ONU fondurile necesare pentru implementarea componentelor nefinanțate ale programului; avizarea eforturilor Agențiilor Sistemului ONU de a mobiliza fonduri pentru programe din sectorul privat atât de pe plan internațional, cât și din Republica Moldova; și prin permiterea contribuțiilor de la persoane fizice, corporații și fundații din Republica Moldova pentru susținerea acestui program, care este scutit de taxe pentru donator, în măsura permisă de legile aplicabile.

47. Pentru consolidarea focusării strategice a ONU pe susținerea priorităților naționale și pentru prevenirea unei prioritizări în funcție de resursele financiare disponibile, se vor depune eforturi coordonate de mobilizare a resurselor de către Echipa de Țară a ONU sub conducerea Coordonatorului Rezident al ONU pentru abordarea lacunelor de finanțare ale prezentului Plan de Acțiuni.

48. Agențiile individuale ale ONU își vor păstra capacitatea de a colecta fonduri pentru mandatele lor, alinându-se complet la Planul de Acțiuni și cu o coordonare reciprocă. În plus, sub conducerea Coordonatorului Rezident al ONU, resursele sunt mobilizate colectiv, în special pentru programele comune și pentru un eventual Fond Unic.

FONDUL UNIC

49. Împreună cu modalitățile mobilizare a resurselor menționate anterior, ONU împreună cu partenerii săi explorează posibilitatea de a pilota Fondul Unic pentru care fondurile sunt mobilizate în mod colectiv. În contextul reformei ONU din alte țări, Fondurile Unice au fost un element declanșator major al proprietății Guvernului și coerenței ONU.

50. Prin Fondul Unic, partenerii internaționali de dezvoltare sunt încurajați să contribuie cu resurse multi-anoale, ne-allocate în vederea obținerii rezultatelor Planului de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat, inclusiv prioritățile emergente, pentru a crește flexibilitatea și predictibilitatea finanțării pentru activitățile susținute de ONU. Totuși, dacă acest lucru nu este posibil, partenerii au posibilitatea de a alocă contribuția lor la nivelul Pilonilor tematici ai Cadrului de Parteneriat.

51. Alocările către Agențiile Sistemului ONU sunt decise de Comitetul Director al Fondului Unic co-prezidat de Coordonatorul Rezident al ONU și un Reprezentant al Guvernului. Se va elabora un mecanism adecvat de alocare a fondurilor. PNUD servește ca Agent Administrativ al Fondului Unic.

CADRUL BUGETAR UNIC

52. Contribuțiile agențiilor la Planul de Acțiuni sunt detaliate în Cadrul Bugetar Unic, în Anexa la Planul de Acțiuni. Acest cadru vizează creșterea transparenței și predictibilității activității ONU în Moldova. Cadrul Bugetar Unic conține acțiunile specifice ale agențiilor în susținerea rezultatelor prezentului Plan de Acțiuni, inclusiv o proiecție amplă și bazată pe rezultate a cerințelor financiare referitoare la resurse și orice lacună de finanțare identificată pentru întreaga perioadă a programului. Acesta asigură alinierea deplină a activităților agențiilor la Cadrul de Parteneriat și Planul său de Acțiuni. Elaborarea Cadrului Bugetar Unic ia în considerare resurse care sunt deja garantate, precum și resurse care sunt angajate în mod ferm și / sau în așteptare. Domeniile pentru care se vor lansa eforturi de mobilizare coordonate sunt incluse în Cadrul Bugetar Unic ca și lacună de finanțare. Cadrul Bugetar Unic este actualizat anual.

CERINȚE REFERITOARE LA RESURSE

53. Cerințele indicative referitoare la resurse pentru realizarea rezultatelor prezentului Plan de Acțiuni sunt menționate în tabelul rezumat din continuare. Sumele

efective vor depinde de disponibilitatea resurselor Agențiilor Sistemului ONU și contribuțiile de la partenerii de finanțare. Resursele indicate nu includ finanțarea obținută ca răspuns la apelurile de urgență.

Cadrul de Parteneriat Rezultate și Randamente	Resurse disponibile în dolari SUA	Lacună de finanțare în dolari SUA	Total în dolari SUA
Produsul 1.1.1	8,475,894	10,925,722	19,401,616
Produsul 1.1.2	3,975,284	250,000	4,225,284
Produsul 1.1.3	132,280	5,699,633	5,831,913
Rezultatul 1.1.	12,583,458	16,875,355	29,458,813
Produsul 1.2.1	135,000	1,320,000	1,455,000
Produsul 1.2.2	590,000	600,000	1,190,000
Produsul 1.2.3	20,000	355,000	375,000
Produsul 1.2.4	0	70,000	70,000
Rezultatul 1.2	745,000	2,345,000	3,090,000
Produsul 1.3.1	40,000	2,110,000	2,150,000
Produsul 1.3.2	58,000	2,137,000	2,195,000
Produsul 1.3.3	0	486,000	486,000
Rezultatul 1.3	98,000	4,733,000	4,831,000
Produsul 1.4.1	147,000	803,000	950,000
Produsul 1.4.2	100,000	200,000	300,000
Rezultatul 1.4	247,000	1,003,000	1,250,000
Produsul 2.1.1	3,102,000	3,751,500	6,853,500
Produsul 2.1.2	12,875,927	23,498,343	36,374,270
Produsul 2.1.3	41,045,000	0	41,045,000
Produsul 2.1.4	944,610	249,400	1,194,010
Rezultatul 2.1	57,967,537⁴	27,499,243	85,466,780
Produsul 2.2.1	1,160,000	2,320,000	3,480,000
Produsul 2.2.2	925,100	1,651,000	2,576,100
Produsul 2.2.3	500,000	1,150,000	1,650,000
Produsul 2.2.4	2,883,000	2,690,000	5,573,000
Produsul 2.2.5	0	100,000	100,000
Rezultatul 2.2	5,468,100	7,911,000	13,379,100
Produsul 2.3.1	1,200,000	4,245,000	5,445,000
Produsul 2.3.2	400,000	865,000	1,265,000
Rezultatul 2.3	1,600,000	5,110,000	6,710,000
Produsul 2.4.1	2,527,000	6,698,000	9,225,000
Produsul 2.4.2	206,000	119,000	325,000
Rezultatul 2.4	2,733,000	6,817,000	9,550,000
Produsul 3.1.1	198,292	1,060,000	1,258,292
Produsul 3.1.2	3,361,730	0	3,361,730
Rezultatul 3.1	3,560,022	1,060,000	4,620,022
Produsul 3.2.1	13,627,299	1,850,000	15,477,299
Produsul 3.2.2	1,763,806	2,402,000	4,165,806
Rezultatul 3.2	15,391,105	4,252,000	19,643,105
Fonduri estimate neprogramate, cu scopul obținerii rezultatelor Planului de Acțiuni	0	40,000,000	40,000,000
TOTAL GENERAL	100,393,222	117,605,598	217,998,820

⁴ Din care 36,049,000 USD împrumuturi concesionale IFAD.

54. Agențiile Sistemului ONU vor furniza sprijin pentru dezvoltarea și implementarea activităților din cadrul Planului de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat, care pot include sprijin tehnic, asistență referitoare la numerar, bunuri, mărfuri, echipamente, servicii de achiziții, transport, fonduri pentru susținere, cercetare și studii, consultanțe, dezvoltare de program, monitorizare și evaluare, activități de instruire și sprijin pentru personal. O parte din suportul Agențiilor Sistemului ONU se poate furniza organizațiilor non-guvernamentale și ale societății civile, după cum s-a convenit în cadrul Planului de Lucru Anual individual și documentelor de proiect.

55. Sprijinul suplimentar poate include accesul la sistemele de informare globale gestionate de ONU, rețeaua birourilor din țară ale Agențiilor Sistemului ONU și sistemele de informare specializate, inclusiv listele consultanților și furnizorilor de servicii de dezvoltare, și acces la sprijinul furnizat de rețeaua de agenții specializate, fonduri și programe ale ONU.

56. Agențiile Sistemului ONU vor angaja personal și consultanți pentru dezvoltarea programului, sprijin pentru program, asistență tehnică, precum și activități de monitorizare și evaluare.

57. Sub rezerva revizuirilor anuale și progresului în implementarea programului, fondurile Agențiilor Sistemului ONU sunt distribuite pe an calendaristic și în

conformitate cu Planul de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat. Aceste bugete se vor analiza și detalia suplimentar în Planurile de Lucru Anuale și documentele de proiect.

58. În cazul transferului direct de numerar sau al rambursării, Agențiile Sistemului ONU vor notifica Partenerul de Implementare referitor la suma aprobată de Agențiile Sistemului ONU și vor acorda fonduri Partenerului de Implementare timp de 30 de zile.

59. În cazul plății directe către furnizori sau terțe persoane pentru obligațiile asumate de Partenerii de Implementare în baza solicitărilor semnate de oficialul desemnat al Partenerului de Implementare; sau către vânzători sau terțe persoane pentru obligații asumate de Agențiile Sistemului ONU în susținerea activităților convenite cu Partenerii de Implementare, Agențiile Sistemului ONU vor efectua plata în termen de 30 de zile.

60. Agențiile Sistemului ONU nu vor avea nici o responsabilitate în baza acordurilor contractuale încheiate între Partenerul de Implementare și un furnizor terț.

61. În cazul în care o Agenție a Sistemului ONU și o altă Agenție a Sistemului ONU furnizează numerar aceluiași Partener de Implementare, monitorizarea programului, monitorizarea financiară și auditul se vor efectua împreună sau coordonat cu aceste Agenții ale Sistemului ONU.

5. VOCEA COMUNĂ

62. Vocea comună a ONU se bazează pe aspecte substanțiale din jurul celor trei piloni ai Cadrului de Parteneriat. ONU deține o experiență considerabilă în comunicare comună, inclusiv evenimente și publicații comune. Acestea intensifică impactul activității Guvernului și ONU, consolidând conștientizarea cu privire la priorități, și contribuie la înțelegerea activităților comune ale Guvernului, societății civile și ONU. ONU se angajează să susțină constituenții naționali în comunicarea rezultatelor lor referitoare la dezvoltare, fiind conștientă de responsabilitatea Guvernului față de cetățenii care trăiesc în Republica Moldova. În centrul vocii comune a ONU se află comunicarea istoriei umane din perspectiva beneficiarului. Mesajele și materialele informative ale ONU sunt clare și concise.

63. Bazându-se pe această experiență, ONU s-a angajat să aducă în primplan expertiza sa referitoare la politici, comunicând cu o voce comună pe aspecte de interes comun pentru Sistemul ONU. Aceasta consolidează mesajele centrale ale ONU și le distribuie unui public mai larg, maximizând impactul lor. Membrii Echipei de Țară a ONU sunt purtători de cuvânt în numele echipei atât pe aspecte de interes comun, cât și pe cele legate de mandatul agenției lor.

64. Eforturile comune de comunicare sunt coordonate de Grupul de Comunicare al ONU, sub ghidarea Echipei de Țară a ONU. Strategia de comunicare oferă cadrul, principiile directe și viziunea strategică pentru activitățile de comunicare din jurul prezentului Plan de Acțiuni.

6. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

65. Guvernul Republicii Moldova și Agențiile Sistemului ONU vor depune eforturi pentru a utiliza sistemele naționale de monitorizare și evaluare a prezentului Plan de Acțiuni. Planificarea națională, alocarea resurselor, monitorizarea și raportarea în baza rezultatelor se realizează anual de către Guvern, ceea ce permite îmbunătățirea periodică a măsurilor și activităților planificate. Planul de Acțiuni Consolidat național operaționalizează viziunea de dezvoltare formulată în programul „Moldova 2020”, Programul Guvernului și alte documente naționale de planificare. Cadrele Cheltuielilor pe Termen Mediu ale Guvernului creează baza pentru prioritizarea și alocarea resurselor în vederea obținerii rezultatelor aprobate în sectoarele respective. Aceste cadre pe trei ani sunt actualizate anual în mod repetitiv.

66. ONU susține activitățile de monitorizare și evaluare ale Guvernului prin participarea la Consiliile naționale de Coordonare Sectorială, comunicând sprijinul ONU ministerelor coordonatoare ale respectivelor sectoare; contribuții comune la sistemul național de monitorizare pentru cooperare pentru dezvoltare; și contribuții comune la analize și consultări naționale, în special referitor la dezvoltarea și comunicarea de strategii și politici naționale.

67. ONU continuă să fie angajată în dezvoltarea capacităților de monitorizare și evaluare ale partenerilor naționali, inclusiv capacitatea Biroului Național de Statistică de a colecta și distribui date, și a tuturor instituțiilor relevante de a colecta statistici administrative, a analiza și utiliza date pentru a promova și coordona adoptarea de politici bazate pe evidențe.

68. Monitorizarea și evaluarea Planului de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat asigură faptul că procesele, produsele și serviciile sistemului ONU în Republica Moldova și Guvernul țării și alți parteneri contribuie la realizarea rezultatelor Planului de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat.

69. Grupurile de Lucru ale ONU sunt formate în jurul celor trei piloni ai Cadrului de Parteneriat și, împreună cu un Grup de Monitorizare & Evaluare, susțin coordonarea Planului de Acțiuni și vor fi deschise la participarea națională și a Guvernului.

70. În timp ce Planul de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat intenționează să determine coerența, simplificarea și

costuri reduse ale tranzacțiilor, obligațiile de monitorizare, evaluare și raportare specifice Agențiilor Sistemului ONU față de organismele guvernamentale și partenerii internaționali ai dezvoltării încă se mai aplică.

MONITORIZARE

71. Guvernul și ONU vor efectua o analiză anuală a progresului în baza rezultatelor și produselor Planului de Acțiuni. Reuniunea de analiză anuală a Consiliului Comun de Parteneriat este convocată în decembrie sau ianuarie cu participarea Echipei de Țară a ONU și partenerilor naționali. Reuniunea oferă oportunitatea de a raporta progresul obținut la nivelul pilonilor printr-o prezentare întocmită în comun de către Guvern și Agențiile ONU și alți parteneri naționali, de a discuta prioritățile anului care vine și de a aborda aspecte generale referitoare la implementare. În procesul de pregătire pentru analiză, Grupurile de Lucru ale ONU și partenerii naționali efectuează analize tematice conform pilonilor sau rezultatelor Cadrului de Parteneriat. Analiza anuală oferă o oportunitate de a revizui Planul de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat.

72. Grupurile de Lucru ale ONU elaborează în comun un raport de progres anual sub îndrumarea generală a Coordonatorului Rezident al ONU. Utilizând sursele de date naționale oficiale după posibilitate, raportul anual relevă tendințele de dezvoltare cheie; urmărește progresul în baza rezultatelor, ilustrând o legătură între acțiunile/proiectele cheie, produse, rezultate, și prioritățile naționale de dezvoltare; și monitorizează progresul în baza indicatorilor de rezultate strategice cheie din Matricea rezultatelor Planului de Acțiuni, care se bazează pe indicatorii naționali.

73. Grupurile de Lucru ale ONU efectuează o analiză simplă la mijlocul anului, folosind metodologia semaforului, pentru a indica dacă programele sunt întârziate sau se confruntă cu provocări, și pentru a le împărtăși Guvernului / Cancelariei de Stat.

74. Informațiile indicative despre resurse referitoare la Planul de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat sunt actualizate anual în Cadrul Bugetar Unic, care face parte din raportul anual.

EVALUARE

75. Este efectuată o analiză strategică pe termen mediu a programului pentru a asigura că acesta se aliniază la

prioritățile naționale și angajamentele internaționale ale Guvernului.

76. Este realizată o evaluare finală pentru stabilirea relevanței, eficienței, eficacității, durabilității, impactului și coerenței contribuției ONU față de rezultatele Planului de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat. Evaluarea apreciază Cadrul de Parteneriat într-un mod imparțial și sistematic, pentru a furniza lecții învățate bazate pe evidențe și recomandări de a îmbunătăți și a face mai eficiente programele ONU în Republica Moldova, și a contribui la menținerea nivelului de responsabilitate a Agențiilor Sistemului ONU față de Guvernul Republicii Moldova și alți parteneri naționali, inclusiv societatea civilă și cetățenii din Republica Moldova, organele de guvernare ale ONU și partenerii de dezvoltare.

77. Rezultatele și indicatorii elaborați în Matricea rezultatelor Cadrului de Parteneriat sunt elementele în baza cărora se măsoară progresul. Impactul final este, desigur, măsurat de schimbarea în bine pe care Sistemul ONU a realizat-o în viața oamenilor care trăiesc în Moldova.

MONITORIZARE ÎN BAZA ABORDĂRII ARMONIZATE A TRANSFERURILOR ÎN NUMERAR (AATN)

78. Partenerii de Implementare convin să coopereze cu Agențiile Sistemului ONU pentru monitorizarea tuturor activităților susținute de transferuri de numerar și vor facilita accesul la evidența financiară relevantă și personalul responsabil cu administrarea numerarului furnizat de Agențiile Sistemului ONU. În acest scop, Partenerii de Implementare convin asupra următoarelor:

- i. Analize periodice la fața locului și verificări inopinate ale evidențelor lor financiare de către Agențiile Sistemului ONU sau reprezentanții acestora;
- ii. Monitorizarea activităților de program, respectând standardele Agențiilor Sistemului ONU și îndrumarea pentru vizite la sediu și monitorizarea pe teren;
- iii. Evaluări de audit speciale sau programate. Fiecare Agenție ONU, în colaborare cu alte Agenții ale Sistemului ONU (după situație și în consultare cu respectivul Minister coordonator) va stabili un plan de audit anual, care dă prioritate evaluărilor de audit Partenerilor de Implementare cu valori mari ale asistenței referitoare la numerar furnizată de Agențiile Sistemului ONU, și celor a căror capacitate de management financiar are nevoie de consolidare.

79. Pentru a facilita activitățile de asigurare referitoare la transferurile de numerar, Partenerii de Implementare și Agențiile Sistemului ONU pot analiza posibilitatea de a utiliza un soft de monitorizare a programului și control financiar pentru a permite împărtășirea și analiza datelor.

80. Evaluările și auditurile Partenerilor de Implementare non-egovernamentali se vor realiza în conformitate cu politicile și procedurile Agențiilor Sistemului ONU.

81. Instituția Supremă de Audit (ISA) poate efectua audituri ale Partenerilor de Implementare Guvernamentali. Dacă ISA alege să nu efectueze un audit al Partenerilor de Implementare specifici, cu frecvența și obiectivul solicitate de Agențiile Sistemului ONU, Agențiile Sistemului ONU vor autoriza efectuarea auditului de către serviciile de audit din sectorul privat.

PLANUL DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE PENTRU PLANUL DE ACȚIUNI AL CADRULUI DE PARTENERIAT 2013-2017

Rezultatele Cadrului de Parteneriat	2013	2014	2015	2016	2017
La nivel de rezultate				Evaluarea Cadrului de Parteneriat ONU – Republica Moldova Evaluarea Programului de Țară UNFPA	
Rezultatul 1.1: Administrație publică	Evaluarea Programului Comun de Statistică Actualizare anuală periodică a Profilului Migrațional Extins	Recensământul populației și locuințelor Evaluarea rezultatelor (PNUD)		Activități de progres în urma Evaluării Globale a Sistemului Statistic Național din 2012 (UNECE)	

Rezultatul 1.2: Justiție	Evaluarea copiilor sub vârsta responsabilității penale (UNICEF)		Evaluarea copiilor sub vârsta responsabilității penale (UNICEF) Evaluarea rezultatelor (PNUD)		
Rezultatul 1.3: Drepturile omului, abilitarea femeilor și anti-discriminare			Raportul asupra Convenției cu privire la Drepturile Copilului	Evaluarea rezultatelor (PNUD)	
Rezultatul 1.4: Societatea civilă și mass-media			Raportul complementar asupra Convenției privind Drepturile Copilului		
Rezultatul 2.1: Oportunități economice și dezvoltare regională	Decent Work Country Profilul Țării referitor la Munca Decentă (ILO) Studiu de fezabilitate referitor la ratificarea C.161 privind Serviciile de Sănătate în Muncă (ILO) Raport privind finanțarea sistemului accidentelor de muncă (ILO) Studiu privind tranziția de la muncă la școală (ILO) Raport studiu privind migrația și abilitățile de muncă (ILO)	Evaluarea impactului final al Programului IFAD IV Raport de Progres privind implementarea recomandărilor Reuniunii Comitetului pentru Administrarea Locuințelor și Terenurilor Evaluarea Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată	Evaluarea rezultatului (UNDP)	Evaluarea Impactului Final al Programului IFADV	
Rezultatul 2.2: Sănătate	Studiu Bio-comportamental Integrat între categoriile cheie de populație supuse riscului și partenerii sexuali ai acestora (UNAIDS) Evaluarea Strategiei Naționale pentru Tineret Raport privind rezultatele Studiului de Indicatori Multipli în Cuiburi din Moldova	Evaluarea Standardelor de Monitorizare a Dezvoltării Copilului (UNICEF) Raport privind rezultatele Studiului de Indicatori Multipli în Cuiburi în regiunea transnistreană a țării (UNICEF)	Evaluarea Strategiei Naționale privind Sănătatea Reprodusei		
Rezultatul 2.3: Educație	Studiu privind impactul reformelor de Management al Finanțelor Publice în Educație privind echitatea în accesul la educație primară și consecințele acesteia (UNICEF) Evaluare privind utilizarea metodologiei focusate pe copil de către educatori și profesori (UNICEF)	Evaluarea pregătirii copiilor pentru școală (UNICEF)	Rezultatele studiului Programul pentru Evaluarea Internațională a Studenților (PISA)	Studiu privind cunoștințele, atitudinile și practicile familiale în domeniul dezvoltării timpurii a copilului (UNICEF)	
Rezultatul 2.4: Protecție socială	Evaluare pentru a defini continuitatea serviciilor (UNICEF)				
Rezultatul 3.1: Managementul mediului	Evaluarea rezultatelor (PNUD)	Studiu privind indicatorii durabili disponibili (UNECE)		Evaluarea rezultatelor (PNUD)	
Rezultatul 3.2: Emisii reduse și dezvoltare rezistentă					

7. ANGAJAMENTUL GUVERNULUI

82. Guvernul este responsabil față de cetățenii care trăiesc în Republica Moldova în ceea ce privește realizarea priorităților naționale de dezvoltare. Prin intermediul acestui Parteneriat, Sistemul ONU se angajează să susțină Guvernul în realizarea de către acesta a priorităților relevante de prezentul Plan de Acțiuni și să coopereze strâns cu Parlamentul Republicii Moldova.

83. Guvernul s-a angajat să direcționeze resursele sale, deciziile referitoare la politici și mecanismele naționale de coordonare și monitorizare în vederea realizării progresive a rezultatelor aprobate și menționate în prezentul Plan de Acțiuni, pentru care a solicitat suportul ONU.

84. Guvernul se angajează să invite ONU la Consiliul Comun de Parteneriat pentru ședințele anuale de analiză și planificare, pentru a asigura supravegherea și orientarea suportului ONU pentru Moldova. După cum va fi necesar, Guvernul se angajează suplimentar să organizeze ședințe anuale de analiză a programului referitoare la prioritățile specifice naționale de dezvoltare pe care Agențiile Sistemului ONU le susțin. Mai mult, Guvernul conduce coordonarea partenerilor de dezvoltare în Consiliile naționale de Coordonare Sectorială și alte organisme relevante. Unde este cazul, Guvernul facilitează participarea partenerilor internaționali de dezvoltare, ONG-urilor, societății civile și altor parteneri de dezvoltare. Guvernul va participa la Grupurile de Lucru în contextul Cadrului de Parteneriat atunci când coordonarea va avea loc în afara Consiliilor naționale de Coordonare Sectorială.

85. Asistența referitoare la numerar pentru călătorii, burse, onorarii și alte costuri se va stabili la tarife proporționale cu cele aplicate în țară, dar nu mai mari decât cele aplicabile Sistemului ONU (după cum se menționează în circularele Comisiei Internaționale privind Societatea Civilă).

AUTORIZAREA FONDULUI ȘI CERTIFICAREA CHELTUIELILOR (AFCC) ÎN CONTEXTUL AATN

86. Un raport standard privind Autorizarea Fondului și Certificatul de Cheltuieli (AFCC), care să reflecte liniile de activitate ale Planului de Lucru Anual (PLA), va fi utilizat de Partenerii de Implementare pentru a solicita alocarea fondurilor sau pentru a garanta acordul că Agenția Sistemului ONU va rambursa sau achita direct costurile planificate. Partenerii de Implementare vor utiliza AFCC pentru a raporta referitor la utilizarea numerarului primit. Partenerul de Implementare

va identifica oficialul(ii) desemnat(i) autorizat(i) să furnizeze detaliile de cont, să solicite și certifice utilizarea numerarului. AFCC va fi certificat de oficialul(ii) desemnat(i) al/ai Partenerului de Implementare.

87. Numerarul transferat Partenerilor de Implementare trebuie folosit în scopul activităților și în perioada de timp aprobată exclusiv în PLA.

88. Numerarul primit de Guvern și Partenerii de Implementare naționali ai ONG-urilor se va utiliza în conformitate cu regulamentele, politicile și procedurile naționale stabilite conform standardelor internaționale, asigurând în special că numerarul este cheltuit pentru activități aprobate în PLA și asigurând că rapoartele privind utilizarea întregului numerar primit sunt prezentate în termen de șase luni de la primirea fondurilor. În cazul în care oricare dintre regulamentele, politicile și procedurile naționale nu sunt conforme cu standardele internaționale, se vor aplica politicile, procedurile, reglementările, regulile financiare și alte reguli aferente ale Agenției Sistemului ONU.

89. În cazul Partenerilor de Implementare internaționali ai ONG/OSC și OIG, numerarul primit se va utiliza în conformitate cu standardele internaționale, asigurând în mod specific că numerarul este cheltuit pentru activități aprobate în PLA și asigurând că rapoartele privind utilizarea deplină a întregului numerar primit sunt prezentate Agenției Sistemului ONU în termen de șase luni de la primirea fondurilor.

90. Pentru a facilita evaluări de audit programate și speciale, fiecare Partener de Implementare care primește numerar de la Agenția Sistemului ONU va acorda Agenției Sistemului ONU sau reprezentantului acesteia acces în timp util la toate evidențele financiare care stabilesc evidența tranzacțională a transferurilor de numerar furnizate de Agenția Sistemului ONU, împreună cu documentația relevantă, întreaga documentație relevantă și întreg personalul asociat cu funcționarea structurii de control intern a Partenerului de Implementare prin care au trecut transferurile de numerar.

91. Concluziile fiecărei evaluări de audit se vor raporta Partenerului de Implementare și Agențiilor ONU. Adicional, fiecare Partener de Implementare va primi și va analiza raportul de audit emis de către auditori; în timp util va furniza o declarație a acceptării sau res-

pingerii oricărei recomandări referitoare la audit către Agenția Sistemului ONU care a furnizat numerar (iar unde ISA a efectuat evaluarea de audit, se va adăuga: și pentru ISA) astfel încât auditorii să includă aceste declarații în raportul lor final de audit înainte de a-l depune la Agenția Sistemului ONU; va efectua acțiuni la

timp pentru a implementa recomandările acceptate în urma evaluării de audit; va raporta referitor la acțiunile întreprinse pentru implementarea recomandărilor acceptate pentru Agențiile Sistemului ONU (iar unde ISA a efectuat evaluarea de audit, se va adăuga: și pentru ISA), trimestrial (sau după cum s-a convenit la nivel local).

8. ALTE PREVEDERI

92. Planul de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat poate fi modificat prin acordul reciproc scris al Guvernului și Agențiilor Sistemului ONU.

93. În cazul oricărei modificări semnificative a situației care necesită o schimbare a obiectivelor sau o necesitate de a prelungi durata și obiectul componentelor programului planificat, Guvernul va face o solicitare oficială către Agențiile Sistemului ONU prin Reprezentanți ai fiecărei Agenții a Sistemului ONU și se va conveni referitor la un amendament adecvat al prezentului Plan de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat.

94. Dacă Guvernul sau una dintre Agențiile Sistemului ONU dorește să suspende executarea obligațiilor sale vizavi de Planul de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat, poate (i) face o notificare scrisă în acest sens sau (ii) rezilia Planul de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat cu notificare scrisă trimisă cu 60 (șaizeci) de zile în avans.

95. Orice litigiu dintre Guvern și o Agenție a Sistemului ONU va fi soluționat în conformitate cu prevederile acordului de bază al acelei Organizații cu Guvernul, după cum se face referire în Partea 2 a prezentului Plan de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat. Orice dispută dintre Agențiile Sistemului ONU se va soluționa exclusiv între Agențiile Sistemului ONU prin abordări identificate în mecanismul GDonu avizat pentru soluționarea litigiilor.

96. Guvernul își va onora angajamentele în conformitate cu prevederile acordurilor de cooperare și asistență din Anexa 1. Guvernul va aplica prevederile Convențiilor privind Privilegiile și Imunitățile ONU și Agențiilor sale Specializate proprietăților, fondurilor și activelor, oficialilor și consultanților acestora. În plus, Guvernul va acorda Agențiilor și oficialilor acestora și altor persoane care furnizează servicii în numele Agențiilor privilegii, imunități și facilități stabilite în acorduri

de cooperare și asistență dintre Agenții și Guvern și în conformitate cu Convențiile Internaționale la care Guvernul Republicii Moldova este parte. Guvernul conține să susțină Agențiile Sistemului ONU în gestionarea oricăror pretenții, care pot fi intentate de terți împotriva oricăreia dintre Agenții și oficialilor, consultanților și agenților acesteia. Nici una dintre Agenții și nici unul dintre oficialii, consultanții respectivi ai acestora sau persoanele care furnizează servicii în numele lor nu va fi tras/ă la răspundere pentru nici un fel de pretenții și răspunderi care rezultă din operațiuni în baza acordurilor de cooperare și asistență, cu excepția cazului în care Guvernul și o anumită Agenție convin reciproc că respectivele pretenții și răspunderi rezultă din neglijența flagrantă sau abatere-administrare proastă a acelei Agenții sau a oficialilor, consultanților acesteia sau persoanelor care furnizează serviciile.

97. Fără a prejudicia caracterul general al celor menționate anterior, Guvernul va asigura sau exonera Agențiile de răspunderea civilă în baza legii țării pentru vehiculele furnizate de Agenții, dar controlate sau utilizate de Guvern.

- (a) Nici o prevedere din prezentul Acord nu va implica o renunțare din partea ONU sau oricare dintre Agențiile sau Organizațiile acesteia la orice privilegii sau imunități de care acestea se bucură; nici acceptarea de către acestea a jurisdicției instanțelor oricărei țări cu privire la litigiile care rezultă din prezentul Acord.
- (b) Nici o prevedere din sau referitoare la prezentul document nu va fi considerată o renunțare, explicită sau implicită, la privilegiile și imunitățile ONU și organismelor subsidiare ale acesteia în baza Convenției privind Privilegiile și Imunitățile ONU din 13 februarie 1946, Convenției privind Privilegiile și Imunitățile Agențiilor Specializate din 21 noiembrie 1947, după caz, și nici o

prevedere din prezenta Notă Verbală sau orice Contract Instituțional or orice Angajament nu se vor interpreta sau aplica într-un mod sau într-o măsură care să contravină respectivelor privilegii și imunități.

98. DREPT MĂRTURIE A CELOR MENȚIONATE ANTERIOR, subsemnații, autorizați în mod legal, am semnat prezentul Plan de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat la 20 decembrie 2012, în Chișinău, Republica Moldova.

ANEXA 1. PREZENTAREA CONTRACTELOR DINTRE AGENȚIILE SISTEMULUI ONU ȘI GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Luând în considerare că Guvernul Republicii Moldova (în continuare „Guvernul”) a încheiat următoarele:

Luând în considerare că Guvernul și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (în continuare PNUD) au încheiat un acord de bază pentru a guverna asistența PNUD pentru țară (Acord de Asistență de Bază Standard (AABS), semnat de ambele părți la 2 octombrie 1992 și amendat la 2 iulie 1997⁵;

Cu Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF) un Acord de Cooperare de Bază (ACB) încheiat între Guvern și UNICEF la 4 octombrie 1996;

Cu Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) un Acord de Cooperare încheiat între Guvernul Republicii Moldova și OIM la 21 martie 2002;

Cu Organizația Internațională a Muncii (ILO) Memorandumul de Înțelegere dintre Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Partenerii Sociali constituenți privind Programul de Țară pentru Muncă Decentă pentru 2012-2015 semnat la 12 iunie 2012;

Cu Înalțul Comisar al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) un Acord de Cooperare la nivel de Țară încheiat între Guvern și UNHCR la 2 decembrie 1998;

Cu Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) un schimb de scrisori referitoare la faptul că AABS semnat de PNUD și Guvern la 2 octombrie 1992 se aplică, *mutatis mutandis*, în raport cu UNFPA.

Cu biroul Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) un Acord de Bază încheiat între Guvernul Republicii Moldova și OMS la 21 iulie 1994.

Cu Biroul Națiunilor Unite pentru Combaterea Drogurilor și Criminalității (UNODC) un schimb de scrisori din data de 5 aprilie 2011 referitoare la faptul că AABS semnat de PNUD și Guvern la 2 octombrie 1992 se aplică, *mutatis mutandis*, în raport cu UNODC.

Cu biroul UNAIDS un schimb de scrisori din data de 2004 referitor la faptul că AABS semnat de PNUD și Guvern la 2 octombrie 1992 se aplică, *mutatis mutandis*, în raport cu UNAIDS.

Planul de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat, referitor la fiecare Agenție a Sistemului ONU semnatară, se va citi, interpreta și implementa în conformitate cu și într-un mod care este conform acordului de bază dintre respectiva Agenție a Sistemului ONU și Guvernul Gazdă..

⁵ În baza art. I, alin. 2 din AABS, asistența PNUD acordată Guvernului se va pune la dispoziția Guvernului și se va furniza și primi conform hotărârilor relevante aplicabile și deciziilor organelor competente PNUD, și sub rezerva disponibilității fondurilor necesare pentru PNUD. În special, decizia 2005/1 din 28 ianuarie 2005 a Consiliului Executiv al PNUD a aprobat noile Regulamente și Reguli Financiare și împreună cu acestea, noile definiții ale 'executării' și 'implementării' dând PNUD-ului posibilitatea de a implementa pe deplin noile proceduri comune privind programul de țară care rezultă din inițiativa GDonu de simplificare și armonizare. În lumina acestei decizii, acest Plan de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat împreună cu un PLA (care va face parte din prezentul Plan de Acțiuni al Cadrului de Parteneriat și este inclus în prezentul document prin această referire) încheiat în baza prezentului document constituie împreună un document de proiect după cum se face referire în AABS.

MATRICEA REZULTATELOR PLANIFICATE

PLANUL DE ACTIUNI AL CADRULUI DE PARTENERIAT ONU – REPUBLICA MOLDOVA, 2013-2017

Rezultate	Indicatori, date de referință, obiective ¹	Mijloace de verificare
Pilonul 1 - Guvernare democratică, justiție, egalitate și drepturile omului Programul de Activitate al Guvernului pentru 2011-2014: (i) Integrarea europeană este un deziderat fundamental al politicii interne și externe; (ii) Restructurarea profundă a administrației publice centrale în vederea creării unui cadru instituțional eficient, funcțional și durabil, dedicat supremației legii și acordării unor servicii publice calitative populației; (iii) Transformarea guvernării și creșterea performanței administrației publice, inclusiv prin intermediul utilizării TIC; desconcentrarea serviciilor publice și reducerea birocrăției; (iv) Descentralizare și autonomie locală: Fortificarea autonomiei financiare și patrimoniale a autorităților publice locale; (v) Edificarea statutului de drept și mecanisme de protecție a drepturilor omului; Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”: Justiție echitabilă și incoruptibilă.		
Administrarea Publică Rezultatul 1.1: Transparență sporită, răspunderea și eficiența autorităților publice centrale și locale		
Produsul 1.1.1 - Un sistem modernizat al administrației publice este în măsură să dezvolte, efectiv și eficient, bugetarea, implementarea și monitorizarea politicilor bazate pe date în sprijinul priorităților naționale ale țării și al obiectivelor de integrare europeană. OIM, PNUD, UNECE, UNFPA, UNICEF, OMS	a. a. Analiza ex-ante a politicilor și principii de management pe bază de rezultate, obligatorii pentru dezvoltarea, punerea în aplicare și monitorizarea politicilor publice de o manieră orientată spre rezultate, bazată pe drepturi și receptivă pe dimensiunea de gen și pentru legături clare cu procesele bugetare pe bază de programe. <u>Datele de referință:</u> (2011) Metodologia pentru analiza ex-ante a politicilor (inclusiv o abordare a drepturilor omului și sensibilă pe dimensiunea de gen) nu este obligatorie la elaborarea politicilor publice <u>Obiectiv:</u> Analiza ex-ante a politicilor, inclusiv metodologia bazată pe drepturile omului și sensibilă pe dimensiunea de gen, este obligatorie pentru dezvoltarea, implementarea și monitorizarea tuturor politicilor publice noi dezvoltate după anul 2013. b. Punctajul Evaluării Cheltuielilor Publice și Responsabilității Financiare (PEFA) privind perspectiva multianuală în domeniul planificării fiscale, politicii de cheltuieli și bugetării. <u>Datele de referință:</u> (2011) punctaj PEFA, B+ <u>Obiectiv:</u> punctaj PEFA, A. c. Acordul de Asociere UE-Republica Moldova semnat și pus în aplicare în conformitate cu Planul de Acțiuni. <u>Datele de referință:</u> Acordul de Asociere UE-Republica Moldova nu este semnat. <u>Obiectiv:</u> Acordul de Asociere UE-Moldova semnat și în curs de aplicare în conformitate cu Planul de acțiuni. d. Populația, recensământul locuințelor realizat. <u>Datele de referință:</u> Nu există (ultimul recensământ a avut loc în 2004). <u>Obiectiv:</u> (2015) Recensământ realizat cu succes, furnizând date fiabile și credibile privind populația Republicii Moldova.	a. Laws and Normative Acts; Government Decision on Methodology for ex-ante policy analysis (Official Monitor) b. Public Expenditure and Financial Accountability (PEFA) Reports c. EU and Government Annual Progress Reports on Association Agreement d. Population and Housing Census
Produsul 1.1.2 - Parlamentul și Comisia Electorală Centrală sunt mai consolidate să-și exercite funcțiile, inclusiv pentru a asigura respectarea drepturilor omului și egalitatea de gen	a. Women representation in decision-making positions <u>Baseline:</u> (2011) MPs: 22%; Members of the Government at Minister-level: 2 (10%) <u>Target:</u> (2015) MPs: 30%; Members of the Government at Minister-level: 30% b. Public confidence in Parliament (sex-disaggregated) <u>Baseline:</u> (spring 2012): – 25% report confidence in Parliament (27% of men, 22% of women) <u>Target:</u> (2017): – 40% report confidence in Parliament (at least 40% of women)	a. Central Electoral Commission Report on general elections, Government website. b. Public Opinion Barometer (sex-disaggregated)

¹ Toate obiectivele până în 2017, cu excepția cazului în care se indică altfel.

OIM, PNUD, UNICE	c. Acordul de Asociere UE-Republica Moldova semnat și pus în aplicare în conformitate cu Planul de Acțiuni. <u>Datele de referință:</u> Acordul de Asociere UE-Republica Moldova nu este semnat. <u>Obiectiv:</u> Acordul de Asociere UE-Moldova semnat și în curs de aplicare în conformitate cu Planul de acțiuni. d. Populația, recensământul locuințelor realizat. <u>Datele de referință:</u> Nu există (ultimul recensământ a avut loc în 2004). <u>Obiectiv:</u> (2015) Recensământ realizat cu succes, furnizând date fiabile și credibile privind populația Republicii Moldova	c. Rapoarte UE și de Progres Anual al Guvernului privind Acordul de Asociere d. Recensământul populației și locuințelor
Produsul 1.1.3 – Autoritățile publice locale au capacități sporite de a-și exercita funcțiile și de a planifica, furniza și monitoriza mai bine serviciile, în conformitate cu politicile de descentralizare. UN Women, PNUD, UNICEF	a. Creșterea ponderii veniturilor proprii locale în total bugete locale. <u>Datele de referință:</u> (2011) 10.6%. <u>Obiectiv:</u> 13%. b. Gradul de implementare a Planului de Acțiuni al Strategiei de Descentralizare. <u>Datele de referință:</u> Strategia de Descentralizare aprobată în 2012. <u>Obiectiv:</u> Planul de Acțiuni al Strategiei de Descentralizare implementat în timp util la o rată de 70% din acțiunile prevăzute pentru anul respectiv. c. Reprezentarea femeilor în funcții de decizie la nivel local. <u>Datele de referință:</u> (2011) Primari –18%; Consilieri locali – 28,7%. <u>Obiectiv:</u> Primari - 25%; Consilieri locali - 40%.	a. Rapoarte anuale ale Ministerului Finanțelor; Legea privind finanțarea administrației publice locale b. Rapoarte ale Guvernului privind implementarea Planului de Acțiuni referitor la Descentralizare c. Rapoartele Comisiei Electorale Centrale referitoare la alegerile locale
Justiție Rezultatul 1.2: Actorii din sectorul justiției sunt în mai în măsură capabili să promoveze accesul la justiție și să protejeze statul de drept în conformitate cu angajamentele internaționale.		
Produsul 1.2.1. – Sistemul judecătoresc și-a sporit capacitatea de a emite decizii consistente, independente, în conformitate cu legislația și standardele internaționale. OIM, OHCHR, PNUD, UNHCR	a. Module de curriculum de formare (introdusivă și continuă) privind dreptul internațional în domeniul drepturilor omului, elaborate și implementate de către Institutul Național de Justiție; <u>Datele de referință:</u> INJ oferă formare / instruire privind anumite dispoziții CEDO, dar nu toate referitor la dreptul internațional în domeniul drepturilor omului. <u>Obiectiv:</u> Până în 2017, INJ a modificat în mod substanțial curriculum-ul cu module pe fiecare dintre tratatele, mecanismele și instrumentele internaționale (ICESCR, ICCPR, CAT, ICERD, CEDAW, CRC, CRPD). b. Numărul deciziilor de orientare explicative ale Curții Supreme de Justiție în mod explicit legate de punerea în aplicare a legislației internaționale în domeniul drepturilor omului. <u>Datele de referință:</u> Patru decizii de orientare cunoscute privind dreptul internațional în domeniul drepturilor omului. <u>Obiectiv:</u> Șapte decizii de orientare sau alte mijloace similare de orientare privind aspectele dreptului internațional în domeniul drepturilor omului pe parcursul anilor 2013-2017.	a. Verificarea obiectivă, evaluare periodică independentă b. Verificarea obiectivă
Produsul 1.2.2 - Autoritățile de asigurare a ordinii de drept sunt mai consolidate să asigure respectarea drepturilor fundamentale ale tuturor părților în procedurile penale.² OIM, OHCHR, PNUD, UNICEF,	a. Durata de timp petrecută în detenție pre-sențențială peste 6 luni. <u>Datele de referință:</u> (2010) 32% de cazuri cu detenție pre-sențențială peste 6 luni (dintre care 19% - de la 6 luni până la un an; 8% - 1-2 ani; 5% - mai mult de doi ani). <u>Obiectiv:</u> Diminuarea cu 10% a cazurilor de detenție pre-sențențială peste 6 luni. b. Raportul alternativelor la detenție preventivă aplicate în practică, din numărul total de persoane care au fost inițial reținute ca suspecți de crimă. <u>Datele de referință:</u> (2011) 39% din persoanele care au fost inițial deținuți în calitate de suspecți au beneficiat de opțiuni alternative la detenție pre-sențențială. <u>Obiectiv:</u> Creșterea anuală în aplicarea opțiunilor alternative la detenție preventivă.	a. Date oficiale, studii OIM, rapoarte referitoare la societatea civilă b. Rapoarte anuale ale Sistemului de Justiție, referitoare la societatea civilă

	c. Procent copii în conflict cu legea, deviați de la sistemul judiciar. <u>Date de referință:</u> (2011) 53,08% din copii deviați de la sistemul judiciar. <u>Obiectiv:</u> 63% din copii deviați de la sistemul judiciar. d. Existența unui program de stat pentru despăgubirea victimelor traficului de ființe umane. <u>Date de referință:</u> Mecanismul de confiscare a bunurilor nu este eficient pentru a asigura drepturile victimelor traficului de ființe umane la despăgubiri. <u>Obiectiv:</u> Crearea programului de despăgubiri de stat bazat pe drepturile omului pentru victimele traficului de ființe umane.	c. Date ale Ministerului de Interne, rapoarte ale Guvernului Republicii Moldova în baza analizei tratatelor internaționale, date oficiale referitoare la societatea civilă și rapoarte ale Procuraturii d. Raport Anual al Secretariatului Permanent al Comisiei Naționale pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane privind implementarea Planului Național de Acțiuni pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane; rapoarte ale societății civile privind combaterea traficului de ființe umane privind implementarea Planului Național de Acțiuni pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane; rapoarte ale societății civile
Produsul 1.2.3. Persoanele fizice, inclusiv cele mai vulnerabile, beneficiază de un acces mai bun la proceduri de calitate pentru soluționarea litigiilor în justiție și asigurarea unei soluționări eficiente. <i>OIM, OHCHR, PNUD, UNHCR</i>	a. Sistem de asigurare a calității pentru furnizarea asistenței juridice, elaborat și dezagregat pe genuri și criterii de vulnerabilitate. <u>Datele de referință:</u> În prezent nu există un astfel de sistem; cunoștințe sistemice limitate cu privire la calitatea asistenței juridice sau statutul beneficiarilor după gen / vulnerabilitate. <u>Obiectiv:</u> Sistem de monitorizare existent și funcțional, cu indicatori calitativi și mecanism funcțional de sancționare, pentru servicii juridice; sistem funcțional de asigurare a calității și de monitorizare a criteriilor de gen și de vulnerabilitate. b. Procentul de victime care beneficiază de asistență juridică, dezagregate pe sex, vârstă, etnie, cetățenie, articolul din Codul Penal al infracțiunilor comise asupra lor. <u>Datele de referință:</u> 0, și nu există o protecție prin lege a victimei în cadrul procedurilor penale. <u>Obiectiv:</u> Eligibilitatea victimei pentru asistență juridică elaborată în mod semnificativ, în special pentru infracțiunile grave.	a. Verificarea obiectivă, rapoarte ale societății civile, rapoarte ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică b. Date ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică; rapoarte ale societății civile
Produsul 1.2.4. Autoritățile organelor de poliție, procuratură, justiție și sănătate protejează mai bine drepturile fundamentale ale persoanelor aflate în detenție. <i>OIM, OHCHR, ONUD, UNHCR</i>	a. Procentul de proceduri penale deschise, în raport cu numărul de plângeri depuse, referitoare la tortură și rele tratamente. <u>Datele de referință:</u> (2011) 11%. <u>Obiectiv:</u> Proceduri penale intentate în 40% de plângeri. b. Procentul de condamnări definitive, în raport cu numărul de plângeri depuse, referitoare la tortură și rele tratamente. <u>Datele de referință:</u> (2011) 0,94%. <u>Obiectiv:</u> Creșterea substanțială progresivă a proporției de condamnări, inclusiv pedepse privative de libertate pentru infracțiuni legate de tortură și rele tratamente. c. Numărul de persoane aflate în detenție care au acces, potrivit necesităților, la servicii medicale de calitate, comparabile cu standardele din sectorul civil. <u>Datele de referință:</u> 0. <u>Obiectiv:</u> 100% din persoanele care au nevoie de asistență medicală.	a. Date accesibile publicului de la MAI, Procuratură; rapoarte ale societății civile b. Date accesibile publicului de la MAI, Procuratură; rapoarte ale societății civile c. Verificarea prin intermediul GL al MS privind drepturile omului și sănătatea

² Procedurile penale sunt înțelese aici ca interpretate în temeiul dreptului internațional, ceea ce potențial înseamnă, de asemenea, domeniile contenciosului administrativ/contravențional/altor încălcări similare.

Drepturile Omului, abilitarea femeilor și anti-discriminarea

Rezultatul 1.3 - Organele de stat și alți actori promovează eficient și protejează drepturile omului, egalitatea de gen și non-discriminarea, cu atenție deosebită pentru persoanele marginalizate și vulnerabile

Produsul 1.3.1 - Autoritățile publice competente exercită supravegherea îmbunătățită a punerii în aplicare a recomandărilor internaționale în domeniul drepturilor omului.

OIM, OHCHR, PNUD, UNHCR

a. Mecanismul pentru supravegherea drepturilor omului implementat (mecanism de supraveghere a Planului Național de Acțiuni privind Drepturile Omului) are o componență reprezentativă și un mecanism pentru transparență / societate civilă / participare publică.

Datele de referință: Existența monitorizării Planului Național de Acțiuni al Comitetului Național pentru Drepturile Omului în forma unei ședințe convocate de VicePrim-Ministrul pentru probleme sociale; societatea civilă nu este efectiv inclusă.

Obiectiv: Organismul de supraveghere și coordonare eficient și reprezentativ pentru implementarea recomandărilor internaționale și regionale referitoare la drepturile omului se întrunește regulat cu ordinea de zi publicată în prealabil și deschisă participării publicului.

b. Procent recomandări ale Evaluării Periodice Universale implementate.

Datele de referință: 122 de recomandări în cadrul primului ciclu EPU.

Obiectiv: 100% recomandările EPU din primul ciclu sunt implementate.

c. Procentul recomandărilor specifice Republicii Moldova din partea Organismului ONU în bază de Tratat și a Procedurilor Speciale, puse în aplicare, luând drept bază 1 decembrie 2012.

Datele de referință: CEDAW (2006), CRC (2009), (Comitetul pentru Drepturile Omului (2009), CAT (2009), CEDR (2011), CESC (2011) agregat, luate împreună cu SR-urile VAW, Tortură și Libertatea Religiei sau a credinței, Expertul Superior ONU privind Drepturile Omului din regiunea transnistreană a țării.

Obiectiv: Toate recomandările specifice Republicii Moldova din partea Organismului ONU în bază de Tratat și a Procedurilor Speciale, implementate.

d. Avocații parlamentari, Centrul pentru Drepturile Omului și Mecanismul Național de Prevenire a Torturii („Instituția Ombudsmanului”) stabilesc metodele de lucru, în conformitate cu Principiile de la Paris privind instituțiile naționale pentru drepturile omului (INDO)

Datele de referință: Instituția Ombudsmanului nu este în conformitate cu principiile de la Paris (acreditată cu statutul B).

Obiectiv: Instituția Ombudsmanului recunoscută ca INDO cu statut A.

a. MFA & UNCT

b. & c. Rapoarte anuale ale Comitetului Național pentru elaborarea Rapoartelor Periodice; monitorizarea Planului de Acțiuni al Comitetului Național pentru Drepturile Omului, Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului, rapoarte anuale ale Consiliului Național pentru Participare, Raport Anual privind traficul de ființe umane al Secretariatului Permanent al Comitetului Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane, alte rapoarte ale societății civile.

d. Evaluarea de către Subcomisie privind acreditarea NHRI

Produsul 1.3.2 - Autoritățile publice competente sunt mai în măsură capabile să integreze drepturile omului și egalitatea de gen în toate strategiile și politicile naționale cheie și implementare a acestora, inclusiv în planificarea bugetului.

OIM, OHCHR, UN Women, PNUD

a. Numărul strategiilor și politicilor, în mod specific strategiile de sector care integrează eficient drepturile omului, inclusiv drepturile copilului și egalitatea genurilor.

Datele de referință: Drepturile omului / dimensiunea de gen integrate în politică / strategie: Strategia de Descentralizare.

Obiectiv: Drepturile omului și dimensiunea de gen să fie incluse în toate strategiile naționale și de sector și alte documente de politici la nivel înalt.

b. Mecanism pentru includerea dimensiunii de gen și a drepturilor omului în bugetul de stat existent.

Datele de referință: (1) Nu există date cu privire la alocările bugetare pentru drepturile omului și egalitatea de gen; (2) nu toate activitățile din Planul Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului sunt bugetate; (3) INDO nu are articolul bugetar delimitat.

Obiectiv: (1) Bugetul elaborat pe dimensiunea de gen și drepturile omului și aplicat de Ministerul de Finanțe și ministerele de resort; (2) toate activitățile din Planul Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului au bugete alocate în mod clar; (3) INDO are bugetul delimitat.

a. Grupuri de monitorizare a strategiei de sector

b. Grupuri de monitorizare a strategiei de sector

Produsul 1.3.3 - Capacitatea mai bună ale femeilor și bărbaților din grupurile vulnerabile, inclusiv ale copiilor, să solicite și să-și apere drepturile. <i>OIM, OHCHR, PNUD, UNESCO</i>	a. Proporția plângerilor bine întemeiate referitoare la discriminare primite de Consiliul Anti-discriminare, care au beneficiat de o soluționare eficientă. <u>Datele de referință:</u> 0 cereri recepționare de către Consiliul Anti-discriminare; Consiliul încă nu este creat. <u>Obiectiv:</u> Consiliul Anti-discriminare stabilește practici de lucru în conformitate cu bunele practici internaționale și regionale și asigură căi de atac eficiente pentru toate plângerile bine întemeiate de discriminare pe orice teme din dreptul internațional cu care este sesizat. b. Module curriculare care vizează și integrează în mod substanțial drepturile omului, inclusiv drepturile copilului și egalitatea de gen, în învățământul general și formare profesională. <u>Datele de referință:</u> Elementele curriculare privind drepturile omului în învățământul primar și secundar sunt în principal opționale. <u>Obiectiv:</u> Drepturile omului sunt incluse în curriculum-ul general, în învățământul primar / secundar. c. Procentul populației care are încredere în sistemul de justiție din Moldova. <u>Date de referință:</u> 26% au încredere în sistemul de justiție. <u>Obiectiv:</u> o creștere a încrederii în sistemul de justiție până la cel puțin 41%.	a. Rapoarte Anuale ale Consiliului referitoare la anti-discriminare b. Mecanismul de monitorizare a Strategiei Educației c. Barometru de Opinie Publică
Societatea Civilă și mass-media Rezultatul 1.4: Societatea civilă și mass-media monitorizează și promovează mai bine drepturile omului, egalitatea, guvernarea democratică și statul de drept		
Produsul 1.4.1 - Capacitatea societății civile în domeniul drepturilor omului și legea privind egalitatea, guvernarea democratică și standardele statului de drept, precum și capacitatea sa de a acționa în cadrul și de a influența procesele de politici, este în mod evident consolidată. <i>OIM, OHCHR, UNICEF</i>	a. Numărul de organizații independente ale societății civile sau al altor grupuri independente care prezintă rapoarte alternative la organele de revizuire internaționale, în special, la Evaluarea Periodică Universală. <u>Datele de referință:</u> 24 de entități interesate la nivel național implicate în observații până la EPU din 2011; 13 ale societății civile la nivel național implicate în observațiile până la evaluarea CESCER în mai 2011; 40 ONG-uri naționale implicate în procesul de raportare alternativă CRC. <u>Obiectiv:</u> creștere cu 60% a prezentărilor părților interesate către toate organismele internaționale relevante /analiza până în 2017 (inclusiv EPU, Comitetul pentru Drepturile Omului, CERD, CESCER, CAT, CEDAW, CRPD, CRC și Proceduri Speciale relevante). b. Cadru legal și de reglementare pentru ca societatea civilă să poată funcționa independent, inclusiv în calitate de furnizor de servicii existente. <u>Datele de referință:</u> Dezvoltarea cadrului este inițiată, dar nu este încă finalizată. <u>Obiectiv:</u> Să fie implementată Legea privind contractele sociale și să fie în conformitate cu bunele practici; să existe Legea privind suport de 1%.	a. Site-ul web OHCHR, observațiile părților interesate în OHCHR EPU către Consiliul pentru Drepturile Omului b. Verificarea obiectivă
Produsul 1.4.2 - Mass-media, inclusiv platformele de social media, relatează mai frecvent și mai calitativ subiecte privind drepturile omului și egalitatea, și sunt în măsură să integreze drepturile omului în reportaje media. <i>UNICEF</i>	a. Creșterea calității relatărilor referitoare la drepturile omului și egalitatea de gen de către mass media, inclusiv social media. <u>Datele de referință:</u> Mass-media relatează despre evenimente și subiecte legate de drepturile omului și egalitatea de gen, fără să abordeze sau să discute aspecte referitoare la drepturile omului. <u>Obiectiv:</u> Creșterea semnificativă a calității relatărilor sensibile la gen și bazate pe drepturile omului. b. Societatea civilă și Consiliul de Presă monitorizează calitatea subiectelor referitoare la gen și drepturile omului și impactul mass-media. <u>Datele de referință:</u> Monitorizare sporadică. <u>Obiectiv:</u> Monitorizare anuală sistematică.	a. Monitorizarea de către societatea civilă b. Monitorizarea de către societatea civilă

Pilonul 2: Dezvoltarea capitalului uman și incluziunea socială

Unul dintre obiectivele principale ale Republicii Moldova constă în eradicarea sărăciei. În context național, sărăcia și lipsa de acces la educație de calitate, servicii de asistență medicală de calitate și servicii publice decente, accesul îmbunătățit la locuri de muncă și oportunități economice, împreună cu dezvoltarea regională sunt considerate a fi prioritare și sunt reflectate în programul „Moldova 2020”, strategiile naționale sectoriale, programele naționale, Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului pe plan național privind sărăcia, educația, sănătatea, egalitatea de gen, tratatele internaționale și regionale și angajamentele aferente, precum și diverse documente UE - Republica Moldova.

Oportunități economice și dezvoltarea regională

Rezultatul 2.1: Populația are acces la dezvoltare regională mai durabilă, oportunități economice - în special, inovații și agricultură, - precum și muncă decentă

Produsul 2.1.1 - Guvernul și instituțiile publice relevante și sectorul privat au capacități sporite pentru a extinde oportunitățile economice și pentru a asigura o mai bună utilizare a potențialului Republicii Moldova în inovații și export. <i>FAO, IOM, ITC, UNCITRAL, UNCTAD, UNDP, UNECE, UNESCO, UNIDO³</i>	a. Numărul politicilor cu acțiuni conexe legislative puse în aplicare pentru a beneficia de comerțul mondial și regional, standardele juridice internaționale, investițiile și oportunitățile de inovare care promovează obiectivele de dezvoltare durabilă⁴. <u>Datele de referință:</u> 4 standarde juridice internaționale ONU cu privire la comerț, investiții și inovații. <u>Obiectiv:</u> 8 (inclusiv cele din datele de referință) standarde juridice internaționale, recomandări de politici privind comerțul, investițiile și inovațiile.	a. Rapoartele Ministerului Economiei, Ministerului Finanțelor, Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
Produsul 2.1.2 – Autoritățile publice locale și partenerii de dezvoltare din regiunile Nord, Centru, Sud, Chișinău, UTA Găgăuzia și regiunea transnistreană a țării au capacități sporite să asigure accesul echitabil la servicii de calitate. <i>FAO, OIM, UN Women, PNUD</i>	a. PIB regional. <u>Date de referință:</u> se va determina în 2014. <u>Obiectiv:</u> se va determina în 2014. b. % de persoane cu acces permanent la apă potabilă și sisteme de canalizare de calitate, dezagregate în funcție de mediul urban / rural și geografic. <u>Date de referință:</u> (2011) acces la apă potabilă: 59,5%; urban: 90,4%; rural: 35% acces la sistemul public de canalizare: 33,4%; urban: 73,3%; rural: 1,7%. <u>Obiectiv:</u> acces la apă potabilă: 65%; urban: 92%; rural: 40% Acces la sistemul de canalizare: 38%; urban: 76%; rural: 5%. c. Ponderea cheltuielilor capitale⁵ în totalul cheltuielilor bugetelor locale. <u>Date de referință:</u> (2011) 13,7%; <u>Obiectiv:</u> 17%, reprezentând 0,5% creștere anuală.	a. Biroul Național de Statistică b. Biroul Național de Statistică; Centrul Național de Sănătate Publică c. Ministerul Finanțelor
Produsul 2.1.3 - Întreprinderile Mici și Mijlocii și întreprinzătorii potențiali au acces sporit la infrastructura de afaceri și servicii financiare, inclusiv agricultură și mediul de afaceri din industria agroalimentară. <i>FAO, IFAD, OIM, PNUD</i>	a. Numărul de întreprinderi mici și mijlocii la 1000 de locuitori, dezagregate pe regiuni și pe IMM-uri din mediul rural administrate de femei / tineri. <u>Datele de referință:</u> (2009) 13 IMM-uri la o populație de 1000 de persoane; Nord: 6; Centru: 6; Sud: 4; Conduse de femei 28% (2012) Tineri 15-34 ani: 23%. <u>Obiectiv:</u> 17 IMM-uri la o populație de 1000 de persoane; Nord: 8; Centru: 8; Sud: 7; Conduse de femei 35%; Tineri 15-34 ani: 30%. b. Procent împrumut pe termen mediu și lung din suma totală a împrumuturilor accesate. <u>Datele de referință:</u> Pondere de 39% din împrumuturile pe termen mediu și 18% din împrumuturi pe termen lung din suma totală a împrumuturilor accesate. <u>Obiectiv:</u> creștere cu 20% pentru împrumuturile pe termen mediu și 15% pentru împrumuturile pe termen lung.	a. Biroul Național de Statistică, Raportul anual referitor la întreprinderi al BNS b. Biroul Național de Statistică, Cercetare de piață privind finanțările în agricultură

³ FAO, ITC, UNCITRAL, UNCTAD, UNDP, UNECE, UNIDO sunt membre ale Grupului ONU între agenții pentru Comerț și Capacitate Productivă.

⁴ Dezvoltarea durabilă are următorii piloni interdependenți care se consolidează reciproc: dezvoltarea economică, dezvoltarea socială și protecția mediului. Document final al Summit-ului Mondial al Organizației Națiunilor Unite din 2005.

⁵ Cheltuielile de capital includ investiții de capital, reparații, imobiliare, etc.

Produsul 2.1.4 – Guvernul și partenerii sociali au capacități mai bune să promoveze munca decentă și oportunități la angajare, în special pentru grupurile vulnerabile. <i>FAO, ILO, OIM, PNUD</i>	a. Numărul persoanelor angajate ca urmare a măsurilor active pe piața muncii pe an (dezagregate pe criterii de gen și vârstă). <u>Datele de referință:</u> (2011) 13.548 (dintre care femei: 7.738 / 57%; persoane în vârstă de 55-64 ani: 2.400 / 18%; tineri: 3.350 / 24%). <u>Obiectiv:</u> 15.580 (dintre care femei: 9.036 / 58%; persoane în vârstă de 55-64 de ani: 2.600 / 17%; tineri: 4.360 / 28%). b. Numărul de acorduri bilaterale privind securitatea muncii și protecția socială, semnate între Republica Moldova și țările de destinație pentru emigranții moldoveni. <u>Datele de referință:</u> 7 Acorduri privind protecția socială și migrația forței de muncă. <u>Obiectiv:</u> 14 Acorduri. c. Ponderea tinerilor cu vârstele cuprinse între 15 și 34 de ani din grupul total de emigranți. <u>Datele de referință:</u> (2011): 55,8%. <u>Obiectiv:</u> (2017): 52.2%.	a. Datele anuale ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă b. Raportul Social al Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei și baza de date a Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS) c. Statistică migrare BNS LFS, calcul propriu. Metoda de calcul: Procent din numărul de emigranți în scop de muncă cu vârsta între 15 și 34 de ani comparabil cu totalul # emigranților în scop de muncă, media anuală.
Ocrotirea sănătății Rezultatul 2.2: Populația se bucură de un acces echitabil la servicii medicale și de sănătate publică de calitate și protecție împotriva riscurilor financiare.		
Produsul 2.2.1 - Adolescenții și tinerii posedă cunoștințe și abilități sporite, corespunzătoare vârstei, pentru a adopta conduite ce țin de un mod de viață sănătos și sensibil la aspectele de gen. <i>UN Women, UNAIDS, UNESCO, UNFPA, UNICEF, UNODC, OMS</i>	a. Procent tineri de 15-24 ani care beneficiază de Servicii de Sănătate Prietenoase Tinerilor în locații unde există asemenea servicii. <u>Date de referință:</u> 20%. Dezagregate după mediul rural / urban, gen, grupe de vârstă, regiuni. <u>Obiectiv:</u> 40%. Dezagregate după mediul rural / urban, gen, grupe de vârstă, regiuni. b. Procent femei și bărbați de 15-24 ani care au avut mai mult de un partener în ultimele 12 luni și care au utilizat prezervativul în timpul ultimului lor contact sexual. <u>Datele de referință:</u> Bărbați 15-19 ani – 60,6% Femei 15-19 ani – 19,8% Bărbați 20-24 ani – 45,7% Femei 20-24 ani – 49,7%. <u>Obiectiv:</u> Bărbați 15-19 ani – 70% Femei 15-19 ani – 70% Bărbați 20-24 ani – 70% Femei 20-24 ani – 70%. c. Ponderea avorturilor în rândul adolescenților de 15-19 ani. <u>Datele de referință:</u> (2011) 1.768. <u>Obiectiv:</u> scădere cu 30%.	a. Rapoartele de progres ale rețelei Serviciilor de Sănătate Prietenoase Tinerilor (sistemul concret de măsurare va fi verificat cu UNICEF). b. Raport intermediar privind HIV/SIDA, ianuarie 2010-decembrie 2011 c. Ministerul Sănătății, rapoartele anuale de Sănătate (un indicator alternativ este sarcina la adolescente, dacă sunt date disponibile din raportarea la nivel național)

Produsul 2.2.2 - Partenerii naționali posedă capacități sporite de a asigura accesul echitabil la servicii de prevenire, diagnosticare, tratament și îngrijire pentru HIV și TB a populațiilor-cheie. <i>OIM, OHCHR, UNAIDS, UNFPA, UNICEF, UNODC, OMS</i>	a. Rata de reușită a tratamentului - numărul și procentul de cazuri noi de TB frotiu-pozitive tratate cu succes [vindecate, plus tratament finalizat] în rândul cazurilor noi de TB frotiu-pozitive înregistrate într-un anumit an. <u>Datele de referință:</u> 52,3% (2011, PNT). <u>Obiectiv:</u> 65% (2013), 69% (2014), 74% (2015 cohorte). b. Procentul persoanelor aparținând populațiilor-cheie, care sunt acoperite cu servicii, în ultimele 12 luni. <u>Datele de referință:</u> cu servicii de reducere a riscurilor (2009-2010) (date de acoperire pentru Chișinău): UDI – 7,4% LSC – 15,3% BSB – 25,7%. <u>Obiectiv:</u> 60% pentru toate grupurile de populație. c. Rata de transmitere de la mamă la făt (dezagregată după criteriul rural / urban). <u>Datele de referință:</u> 2,8% (dezagregare rural / urban a se determina în 2013). <u>Obiectiv:</u> rata MTCT sub 2% (dezagregate rural / urban a se determina în 2013).	a. Baza de date SIME-TB, disponibilă anual (cohortele includ perioade de 15 luni) b. UNGASS 2008-2009 GAPR 2010-2011 c. UNGASS 2012																																							
Produsul 2.2.3 - Sectorul public și privat posedă capacități sporite de a adresa bolile necomunicabile și a creat medii îmbunătățite care ar permite alegeri sănătoase pentru gestionarea factorilor cheie de risc. <i>IAEA, PNUD, UNFPA, OMS</i>	a. Mortalitate prematură din cauza bolilor necomunicabile (boala cardiovasculară, cancer, diabet și boli respiratorii cronice) în grupa de vârstă 30-70 ani. (rata pe o populație de 100.000 de persoane dezagregată după criteriul de gen și rural/urban). <u>Date de referință:</u> (2011) 591,5 (din care bărbați 772,2; femei 429,7; rural 679,9; urban 477,4). <u>Obiectiv:</u> reducere de 10% (în baza reducerii anuale cu 2%, se va aplica aceeași dezagregare după criteriul de gen și rural / urban). b. % din populație care fumează zilnic, vârstă 15+ (dezagregată după criteriul rural / urban și grupuri de vârstă) <u>Date de referință:</u> (dezagregare după criteriul rural / urban și grupuri de vârstă a se determina în 2013). Bărbați 51% (DHS 2005), 51% (Raportul OMS pentru Europa privind controlul fumatului, 2007), 47% (studiu OMS KAP – Cunoștințe, atitudini, practici 2012). Femei 7,1% (DHS 2005), 5% (Raportul OMS pentru Europa privind controlul fumatului, 2007), 6% (studiu OMS KAP, 2012). <u>Obiectiv:</u> (dezagregare după criteriul rural/urban și grupuri de vârstă a se determina în 2013). Bărbați reducere de 3% anual. Femei 0,5% reducere anual.	a. Raport anual de sănătate al MS (alte grupe de vârstă ar putea fi luate în considerare, conform disponibilității datelor) b. Diverse surse disponibile precum studii KAP următoare, Rapoarte MICS, OMS, Rapoarte referitoare la Epidemia Globală a Fumatului, Rapoarte OMS pentru Europa privind controlul al fumatului																																							
Produsul 2.2.4 - Furnizorii de servicii medicale și de sănătate publică, în special la nivel de asistență medicală primară, au o capacitate sporită de a asigura accesul echitabil la servicii integrate de calitate de sănătate, medicamentelor și vaccinurilor, cu accent pe populațiile vulnerabile, inclusiv în domeniul sănătății reproductive, sănătății mamei și copilului și imunizării. <i>IAEA, ILO, OIM, PNUD, UNFPA, UNICEF, OMS</i>	a. Rata acoperirii cu medici și asistente medicale la nivel de asistență primară pentru o populație de 10.000 de persoane <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Medici de familie:</th> <th>Asistente medicale:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><u>Datele de referință:</u> (2011)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mediu</td> <td>5,2</td> <td>15,0</td> </tr> <tr> <td>Indicatorul cel mai ridicat</td> <td>6,8</td> <td>22,1</td> </tr> <tr> <td>Indicatorul cel mai scăzut</td> <td>2,6</td> <td>7,8</td> </tr> <tr> <td>Rural</td> <td>4,3</td> <td>18,2</td> </tr> <tr> <td>Urban</td> <td>6,7</td> <td>10,7</td> </tr> <tr> <td><u>Obiectiv:</u> (2017)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mediu</td> <td>6,5</td> <td>16,0</td> </tr> <tr> <td>Indicatorul cel mai ridicat</td> <td>7,0</td> <td>22,1</td> </tr> <tr> <td>Indicatorul cel mai scăzut</td> <td>3,5</td> <td>9,0</td> </tr> <tr> <td>Rural</td> <td>5,0</td> <td>18,5</td> </tr> <tr> <td>Urban</td> <td>7,0</td> <td>11,5</td> </tr> </tbody> </table>		Medici de familie:	Asistente medicale:	<u>Datele de referință:</u> (2011)			Mediu	5,2	15,0	Indicatorul cel mai ridicat	6,8	22,1	Indicatorul cel mai scăzut	2,6	7,8	Rural	4,3	18,2	Urban	6,7	10,7	<u>Obiectiv:</u> (2017)			Mediu	6,5	16,0	Indicatorul cel mai ridicat	7,0	22,1	Indicatorul cel mai scăzut	3,5	9,0	Rural	5,0	18,5	Urban	7,0	11,5	a. Ministerul Sănătății, Raportul anual de sănătate
	Medici de familie:	Asistente medicale:																																							
<u>Datele de referință:</u> (2011)																																									
Mediu	5,2	15,0																																							
Indicatorul cel mai ridicat	6,8	22,1																																							
Indicatorul cel mai scăzut	2,6	7,8																																							
Rural	4,3	18,2																																							
Urban	6,7	10,7																																							
<u>Obiectiv:</u> (2017)																																									
Mediu	6,5	16,0																																							
Indicatorul cel mai ridicat	7,0	22,1																																							
Indicatorul cel mai scăzut	3,5	9,0																																							
Rural	5,0	18,5																																							
Urban	7,0	11,5																																							

	b. Gradul de cuprindere cu vaccinul ROR a copiilor sub 24 luni <u>Datele de referință:</u> (2011) 92,8% Raionul cu cel mai bun indicator – 99,8% Raionul cu cel mai rău indicator – 73,5% <u>Obiectiv:</u> peste 95% Raionul cu cel mai bun indicator – 99,8% Raionul cu cel mai rău indicator – 93%. c. Procent femei însărcinate cuprinse de servicii de îngrijire prenatală începând cu primele 12 săptămâni de sarcină. <u>Datele de referință:</u> (2011) 78%. <u>Obiectiv:</u> 85%. d. Procent cheltuieli pentru medicamente în plăți totale personale (Informațiile vor fi disponibile inclusiv pentru grupuri vulnerabile și grupe de venit). <u>Datele de referință:</u> 73,1%. <u>Obiectiv:</u> 45%.	b. Forma comună de Raportare OMS / UNICEF (FCR), Programul Național de Imunizare 2011-2015 c. MS, Raportul anual de sănătate d. Biroul Național de Statistică (BNS) Studiile gospodăriilor casnice privind accesul populației la serviciile de sănătate
Produsul 2.2.5 – Populația, inclusiv persoanele cele mai marginalizate, sunt capabili să-și revendice dreptul la sănătate, solicită servicii de sănătate și acționează în mod responsabil pentru a-și îmbunătăți sănătatea. <i>OIM, OHCHR, UNFPA, UNHCR, UNICEF, OMS</i>	a. Procentul persoanelor care nu au solicitat servicii de sănătate, atunci când au simțit că acest lucru a fost justificat. <u>Datele de referință:</u> Bărbați 17,6% Femei 20,7% Rural 18,4% Urban 20.3%. <u>Obiectiv:</u> Informațiile vor fi disponibile inclusiv pentru grupuri vulnerabile și grupe de venit. Bărbați: mai puțin de 15% Femei: mai puțin de 16% Rural: mai puțin de 15% Urban: mai puțin de 16%. b. Procent copii de un an care au beneficiat de supraveghere asistență medicală conform standardelor naționale privind asistența medicală Date de bază: 74 % Țintă: 90%	a. BNS, Studiile gospodăriilor casnice privind accesul populației la serviciile de sănătate (Colectarea de date referitoare la grupurile vulnerabile este posibilă ca modul suplimentar al Studiilor gospodăriilor casnice privind accesul populației la servicii de sănătate - BNS – cu condiția suportului financiar oferit de Agențiile ONU) b. Evaluarea Standardelor de Monitorizare a Creșterii Copilului

Educație

Rezultatul 2.3: Toți copiii și tinerii se bucură de acces echitabil și continuu la un sistem educațional relevant și de calitate.

Produsul 2.3.1 - Autoritățile de toate nivelurile, constituenții și îngrijitorii sporesc incluziunea, înscrierea și retenția tuturor copiilor și adolescenților, în special a celor vulnerabili, în instituțiile preșcolare și școlile generale. UNESCO, UNICEF	a. Procentul copiilor cu dizabilități înscriși în instituțiile preșcolare și școlare generale (clasele 1-9), dezagregat după vârstă și gen. <u>Datele de referință:</u> Pentru școală (clasele 1-9) estimarea pe baza datelor existente este de 17.6%. <u>Obiectiv:</u> 50%. Pentru instituțiile preșcolare urmează a fi determinat în 2013. b. Rata de absolvire, dezagregată după nivelul de educație, rural / urban și gen. <u>Datele de referință:</u> Urmează a fi determinată în 2013. <u>Obiectiv:</u> Urmează a fi determinată în 2013. c. Percepția copiilor școlari romi și a celor care le acordă îngrijire referitor la integrare și calitatea educației în clasă pe o scală de la 1 la 5. <u>Datele de referință:</u> Se va determina în 2013. <u>Obiectiv:</u> Se va determina în 2013. d. Numărul comunităților care au școli sau clase separate pentru romi. <u>Datele de referință:</u> 3. <u>Obiectiv:</u> 0.	a. Publicația anuală electronică a Biroului Național de Statistică Educația în Republica Moldova (Datele de bază sunt o estimare, indicatorul urmează să fie calculat de BNS din 2013) b. Publicația anuală electronică a Biroului Național de Statistică Educația în Republica Moldova c. Studiu privind perceperea populației romi referitoare la incluziune și calitatea educației care se vor derula în 2013 și se vor repeta în 2017 d. Raport al mediatorilor romi
Produsul 2.3.2 - Autoritățile din domeniul educației de la toate nivelurile au capacitatea tehnică de a aplica noi standarde de educație de calitate și mecanisme pentru îmbunătățirea competențelor de predare, mediului de învățare și a rezultatelor învățării de o manieră care să reducă disparitățile. OIM, OHCHR, UNICEF	a. Procentul de educatori și profesori instruiți cu privire la metodologia centrată pe copil sau educația incluzivă. <u>Datele de referință</u> pentru profesori: 10% în 2012. <u>Obiectiv</u> pentru profesori: 60% în 2017. <u>Datele de referință</u> pentru educatori: 35% în 2012. <u>Obiectiv</u> pentru educatori: peste 80% în 2017. b. Procentul instituțiilor pre-școlare și școlilor care corespund standardelor educației de calitate. <u>Datele de referință:</u> Se vor determina în 2013. <u>Obiectiv:</u> Se va determina în 2013. c. Procentul de copii pregătiți pentru școală dezagregat pe gen, rural / urban <u>Datele de referință:</u> Urmează a fi determinate în 2013. <u>Obiectiv:</u> Urmează a fi determinat în 2013. d. Procent elevi cu competențe la citit, matematică și științe (raport PISA). <u>Datele de referință:</u> (rezultat 2012 al PISA 2009+). 43% din elevi au competențe la citit; 39% la matematică; 53% la științe. <u>Obiectiv:</u> (rezultate 2017 ale PISA 2015): creștere de 10% la fiecare dintre cele trei. e. Proportia din fondurile economisite în reforma structurală este reinvestită în calitatea educației. <u>Datele de referință:</u> Se vor determina în 2013. <u>Obiectiv:</u> Se va determina în 2013.	a. Rapoarte ale Ministerului Educației b. Rapoarte ale Ministerului Educației c. Rapoarte ale Ministerului Educației d. Raport PISA e. Rapoarte ale Ministerului Finanțelor

Protecția socială

Rezultatul 2.4: Populația se bucură de acces echitabil la un sistem de protecție socială îmbunătățit.

Produsul 2.4.1 Sistemul de protecție socială oferă servicii în mod continuu, cu o atenție specială pentru persoanele și grupurile care se confruntă cu dificultăți în exercitarea drepturilor fundamentale, și previne și abordează violența, exploatarea și separarea familiei. <i>OIM, OHCHR, PNUD, UNPFA, UNHCR, UNICEF</i>	a. Număr de raioane cu servicii funcționale integrate. <u>Datele de referință:</u> Urmează a fi stabilită cercetarea pentru a defini continuumul de servicii la nivel național și local. <u>Obiectiv:</u> Acoperire la nivel de țară cu abordarea serviciilor integrate.	a. Raportul social anual al Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei
Produsul 2.4.2 Titularii de drepturi din grupurile cele mai vulnerabile sau excluse social⁶ sunt abilitați într-o măsură mai mare să acceseze în practică serviciile necesare pentru realizarea drepturilor sociale. <i>OIM, PNUD, UNPFA, UNHCR, UNICEF</i>	a. Procent populație vulnerabilă care accesează serviciile sociale din numărul total al populației vulnerabile dezagregate după raioane, vârstă, gen, rural / urban. <u>Datele de referință:</u> Se vor determina (Biroul Național de Statistică și Ministerul Muncii, protecției Sociale și Familiei vor furniza Datele de referință) <u>Obiectiv:</u> Creștere cu 20%.	a. Raport Anual Social al Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Date ale Biroului Național de Statistică

⁶ Vezi Cadrul de Partenerial ONU-Moldova, referința 6.

Pilonul 3: Mediul, schimbările climatice și gestionarea riscurilor dezastrelor

Obiectivele Guvernului cu privire la schimbările climatice și utilizarea resurselor naturale; Politicile Agro-Industriale (Programul de activitate al Guvernului pentru 2011-2014): (1) Asigurarea unui cadru adecvat pentru protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale; (2) Reducerea impactului negativ al activității economice asupra mediului, resurselor naturale și a sănătății populației; (3) Creșterea nivelului de informare, educație și cultură ecologică a cetățenilor; (4) Modernizarea sectorului agricol și diminuarea dependenței acestuia de factorii climaterici adversi; (5) Stoparea degradării resurselor funciare prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare.

Obiectivele Guvernului cu privire la energetică (Programul de activitate al Guvernului pentru 2011-2014): (1) Asigurarea securității energetice și promovarea eficienței energetice în toate sectoarele economiei; (2) Diversificarea surselor primare de aprovizionare cu energie, inclusiv promovarea energiei regenerabile; (3) Reducerea intensității energetice și a consumului de energie în toate domeniile economiei naționale.

Obiectivele Guvernului cu privire la reducerea riscurilor și protecția împotriva dezastrelor; (Programul de activitate al Guvernului pentru 2011-2014): (1) Asigurarea unui cadru instituțional-funcțional pentru coordonarea acțiunilor de răspuns în cazuri de dezastre; (2) Implementarea unui set de măsuri orientate spre diminuarea riscurilor în cazul dezastrelor, (3) Sensibilizarea și informarea cetățenilor despre măsurile privind protecția împotriva calamităților.

Ținte naționale ODM 7: Ținta 1. Integrarea principiilor dezvoltării durabile în politicile și programele țării și reducerea degradării resurselor naturale. Creșterea ponderii terenurilor acoperite de păduri de la 10,3% în 2002 până la 12,1% în 2010 și până la 13,2% în 2015; Ținta 2. Majorarea ponderii ariilor naturale protejate pentru conservarea diversității biologice de la 1,96% în 2002 până la 4,65% în 2010, depășind ținta pentru anul 2015; Ținta 3. Extinderea proporției locuitorilor cu acces permanent la surse sigure de apă de la 38,5% în 2002 până la 59% în 2010 și până la 65% în 2015.

Cadrul Hyogo de Acțiuni pentru 2005 – 2015: Asigurarea rezistenței națiunilor și a comunităților la dezastre.

Managementul mediului

Rezultatul 3.1: O gestionare mai bună a mediului cu un grad mai înalt de conformitate cu standardele internaționale și regionale.

Produsul 3.1.1 – Instituțiile naționale sunt capabile să aplice capacitatea lor de reglementare, organizatorică și tehnică pentru a integra aspectul de mediu și managementul resurselor naturale în norme, politici, programe și bugete. FAO, PNUD, UNECE	a. Număr de politici publice, planuri și acte normative la nivel local și central care au aspectul de mediu integrat și sunt supuse evaluării strategice de mediu. <u>Date de referință:</u> Politicile existente nu au fost supuse evaluării strategice de mediu, aspectul de mediu nu este integrat în politicile sectoriale; Evaluarea ex-ante a impactului pentru politici, inclusiv al impactul asupra mediului, se află la etapa de pilotare (30 de propuneri de politici publice au fost evaluate în iunie 2012) <u>Obiectiv:</u> Cadrul legal pentru evaluarea de mediu a politicilor, planurilor și actelor legale este în vigoare; Toate politicile (cel puțin 5 politici sectoriale cheie de dezvoltare) și actele juridice nou dezvoltate supuse screening-ului și evaluate, precum și politicile existente și actele juridice cu impact major asupra mediului, revizuite. b. Cheltuielile de mediu la nivel național și local în raport cu bugetul de stat, inclusiv alocații în alte sectoare (%) <u>Date de referință:</u> (2011) 0,69%. <u>Obiectiv:</u> Până în 2017 cota cheltuielilor de mediu să nu fie mai mică decât media în noile state membre UE /țările care aderă din Europa Centrală și de Est	a. Rapoarte privind implementarea Programului Guvernului; raport bi-anual al Consiliului Național pentru Participare; Rapoarte cu privire la Legea privind Transparența Decizională; rapoarte privind implementarea Acordului de Asociere; Rapoarte Anuale ale Ministerului Mediului; rapoarte ale Agențiilor pentru Dezvoltare Regională b. Rapoarte ale Ministerului Finanțelor, Bugetului de Stat (raport privind executarea bugetară), Fondului Ecologic Național, Rapoarte ale Fondului de Dezvoltare Regională, bugete naționale/ regionale/ locale (data.gov.md), rapoarte ale ADR, Biroului Național de Statistică; EuroStat; OCDE; Analiza cheltuielilor publice de către Banca Mondială
Produsul 3.1.2 - Autoritățile de mediu, sectorul privat și societatea civilă sunt mai capabile să elaboreze, să implementeze și să respecte legislația, politicile, programele / bugetele de mediu într-un mod responsabil, transparent și participativ. FAO, PNUD, UNECE	a. Gradul de implementare Capitolului „Mediu” al Acordului de Asociere UE-Moldova conform Planului de Acțiuni <u>Date de referință:</u> Se estimează că Acordul de Asociere va fi semnat în 2013. <u>Obiectiv:</u> Angajamentele referitoare la dezvoltarea politicilor și aproximarea legislației să fie implementate în conformitate cu Planul de Acțiuni.	a. Rapoarte ale Ministerului Mediului privind implementarea Planului de Dezvoltare Strategică / Strategiei Naționale de Mediu; rapoarte către MEA; rapoarte ale Agenției de Protecție a Mediului; rapoarte privind implementarea Acordului de Asociere; Baza de Date a Centrului de Aproximare a Legislației /MJ

	b. Fondul Ecologic Național are un regulament îmbunătățit și un program transparent și un management al ciclului proiectului în conformitate cu prioritățile sectoriale și naționale; Numărul strategiilor de finanțare / programelor bugetare pentru programele / sub-programele Strategiei pentru Cheltuielile de Mediu existente <u>Date de referință:</u> Regulamentul FEN a fost elaborat și aprobat în 1998 cu câteva modificări până în 2010 și nu corespunde bunelor practici internaționale, proiectele de la FEN nu sunt selectate în baza competiției / licitațiilor; în prezent un singur sub-program (Sectorul Apei) are o Strategie de Finanțare existentă. <u>Obiectiv:</u> Un nou regulament, strategii referitoare la cheltuieli și proceduri de management al ciclului proiectului ale FEN elaborate în conformitate cu buna practică internațională; cel puțin 2 sub-programe suplimentare au strategii de finanțare/programe bugetare existente. c. Suprafața zonelor naturale protejate (în % din teritoriul național); Numărul zonelor naturale protejate gestionate în conformitate cu cerințele internaționale; Strategia Națională privind Biodiversitatea și Plan de Acțiuni (SNBPA) actualizate și implementate. <u>Date de referință:</u> (2011) 4,65%; Nici o zonă naturală protejată nu este gestionată pe deplin în conformitate cu cerințele internaționale; Strategia Națională privind Biodiversitatea și Planul de Acțiuni au expirat <u>Obiectiv:</u> cel puțin 7%; toate zonele protejate să fie gestionate în conformitate cu standardele internaționale; Strategia Națională privind Biodiversitatea și Planul de Acțiuni să fie implementate pe deplin. d. Cantitatea de Pesticide Foarte Periculoase (PFP) prezentă în țară; numărul proiectelor pilot cu management alternativ integrat al dăunătorilor <u>Date de referință:</u> 1.500 tone de Pesticide Vechi în 23 locații (Sursă date de bază: FAO) <u>Obiectiv:</u> cel puțin 10% din PFP existente evacuate plus 1 amplasament major cu risc ridicat să fie supravegheat; 5 proiecte pilot privind managementul integrat al dăunătorilor elaborate	b. Regulament al FEN, rapoarte ale FEN; Strategia pentru cheltuielile de mediu; Rapoarte ale Ministerului Mediului c. Rapoarte ale Biroului Național de Statistică; rapoarte ale proiectelor; Rapoarte privind Starea Mediului ; Rapoarte ale Ministerului Mediului; Rapoarte anuale ale Guvernului; Rapoarte privind implementarea SNBPA d. Rapoartele Guvernului Republicii Moldova în cadrul Convenției Rotterdam; rapoartele proiectelor
Emisii reduse și dezvoltare rezilientă Rezultatul 3.2: Politicile naționale și capacitățile consolidate permit o rezistență sporită la dezastre climatice, împreună cu o dezvoltare economică și un consum durabil bazat pe emisii scăzute.		
Produsul 3.2.1 Sectorul public și privat și consumatorii individuali schimbă modelele de producție și consum către eficiența sporită a energiei și resurselor și utilizarea de energie regenerabilă. <i>PNUD, UNECE, UNEP, UNIDO</i>	a. Intensitatea energiei; Numărul Acțiunilor de Atenuare Adecvate la nivel Național (AAAN) dezvoltate și prezentate pentru finanțare Convenției Cadru a ONU privind Schimbările Climatice (UNFCCC); consum HCFC <u>Date de referință:</u> (2009) 14170 Consum Total Primar de Energie pe Dolar al PIB (Btu pe An 2005 US \$ (Paritățile Puterii de Cumpărare)); nu sunt elaborate AAAN pe moment; 2.3 Tone de hidrocloroflorocarbon cu potențial de epuizare a ozonului (PEO) (HCFC) (2009). <u>Obiectiv:</u> - 5% până în 2017 (se va determina în 2013); Cel puțin 6 AAAN elaborate și înregistrate la UNFCCC până în 2015 și sistemul relevant de măsurare, raportare și verificare pentru implementarea AAAN este existent; reducere cu 10% până în 2015 în comparație cu nivelul consumului de bază. b. Procentul energiei regenerabile în totalul consumului intern brut de energie; numărul instalațiilor cu încălzire cu biomasă din edificii publice/ gospodării private; numărul producătorilor de combustibil de biomasă. <u>Date de referință:</u> 5%; 90/mai puțin de 100, 50 (2012). <u>Obiectiv:</u> 9%; 200/500; 140.	a. Program de monitorizare, urmărire și etalonare care va fi elaborat de Agenția pentru Eficiență Energetică; Rapoarte către UNFCCC; Ministerul Mediului; Rapoarte privind implementarea planului de gestiune a suprimării eşalonate a HCFC în cadrul Protocolului de la Montreal; Administrația de Informații Energetice din SUA; Agenția Internațională pentru Energie b. Biroul Național de Statistică; Ministerul Economiei; Agenția pentru Eficiență Energetică; Rapoarte ale proiectelor

	c. Eficiența Energetică și a Resurselor și Intensitatea Poluării la nivelul întreprinderilor/organizațiilor; rolul ERPP (Eficiență a Resurselor și Producere mai Pura) în politicile relevante implementate la diverse nivele administrative <u>Date de referință:</u> 5 întreprinderi au implementat ERPP din 2010 și au realizat reduceri ale utilizării materialelor, energiei și apei și reducerea deșeurilor și poluanților. <u>Obiectiv:</u> Cel puțin 90 de companii suplimentare implementează practici și tehnici ERPP care au drept consecință productivitatea sporită a resurselor (economisind apa, materialele și/sau energia) și o intensitate mai scăzută a poluării (prin reducerea deșeurilor și emisiilor) până în 2017; Guvernul a adoptat măsuri referitoare la politici care încurajează întreprinderile să implementeze tehnici și practici ERPP.	c. Broșurile PCER cu privire la succesul programului cu beneficii documentate; Rapoarte ale proiectelor.
Produsul 3.2.2 Politici, mecanisme și capacități consolidate la toate nivelurile pentru managementul riscului de dezastre și adaptarea la schimbările climatice <i>FAO, PNUD, UNECE, UNEP, UNICEF, OMS</i>	a. Strategii existente pentru gestionarea riscului de dezastre / Schimbările climatice (GRD/CC); screening Climatic/GRD pentru politicile sectoriale implementate; Numărul politicilor/ planurilor locale adoptate /revizuite cu includerea schimbărilor climatice și GRD, incl. numărul planurilor centrate pe copil și pe agricultură <u>Date de referință:</u> Nu există strategii GRD/SC; Nu există o metodologie de screening climatic/GRD pentru politicile sectoriale existente (prevăzută în proiectul Strategiei Naționale privind Adaptarea la Schimbările Climatice); mai puțin de 20 de planuri locale existente care să integreze pe deplin schimbările climatice și GRD, niciunul nu este centrat pe copil, numărul planurilor centrate pe agricultură se va determina în 2013 <u>Obiectiv:</u> Strategiile naționale GRD/SC să fie adoptate; cadru de screening climatic și GRD pentru politicile sectoriale adoptate și implementate; 100 de planuri de dezvoltare locală cu integrarea SC/GRD, incl. cel puțin 3 planuri centrate pe copil, numărul planurilor centrate pe agricultură se va determina în 2013 b. Procent de instituții medicale cu un nivel sporit de reziliență la dezastre și cu personal sanitar medical cu abilități în managementul sănătății publice și al situațiilor excepționale (MSPSE) și planificarea răspunsului în caz de dezastre și pregătire (PRDP) implementate <u>Date de referință:</u> Nivelurile de reziliență în spitalele publice sunt distribuite după cum urmează : 25% - ridicat, 76% - mediu și 8% - scăzut. Numărul personalului medical cu abilități - 340 <u>Obiectiv:</u> 50%:50%:0%; 480 de angajați medicali suplimentari dispun de abilități în MSĂSE c. Numărul de acțiuni implementate din Planul Național de Acțiuni al Regulamentului Internațional de Sănătate (IHR) <u>Date de referință:</u> 17 acțiuni din 31 au fost implementate <u>Obiectiv:</u> toate acțiunile implementate pe deplin.	a. Rapoarte proiecte; Rapoarte anuale ale Guvernului b. Rapoarte privind implementarea Programului Național pentru Consolidarea Siguranței Spitalelor; Rapoarte anuale ale Ministerului Sănătății c. Rapoarte ale Ministerului Sănătății/ Centrului Național de Sănătate Publică privind implementarea Planului de acțiuni IHR.